

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXVIII. ÉVFOLYAM, 8-9. SZÁM

ÁRA: 2,70 FORINT

1986. ÁPRILIS 24.

Nemzetközi kapcsolataink helyzete

Megnövekedett az érdeklődés egyetemünk iránt

Az egyetem nemzetközi kapcsolatairól, a fejlesztés irányáról tartott beszámolót a párt-vg-nek Bora Gyula tudományos rektorhelyettes április 7-én. A rektorhelyettes írásos beszámolójában hangsúlyozta, „hogy legfontosabb célunk a nemzetközi kapcsolatok segítése a különböző országok közgazdasági közötti együttműködés, oktatónk és részben hallgatóink felkészültségének és nyelvtudásának fokozása. Fontos, hogy az együttműködést a szocialista országok közötti kapcsolatok terén erősítsük és a társintézetek közötti folyamatos információ- és oktatási cserét biztosítsunk. Az utóbbi időben megnövekedett az érdeklődés egyetemünk iránt a tőkés országok hasonló intézményei részéről is, és ennek kihasználásával sikerült kapcsolatainkat kiszélesíteni. Majd értékelve az elmúlt évek tapasztalatait, a következő fontosabb problémákra hívta fel a figyelmet.

„Az elmúlt évtizedekben oktatónk közül sokan jártak külföldön... melynek eredményeképpen kialakult oktatónk egy csoportja, akiknek széles körű nemzetközi kapcsolataik, illetve ismeretük vannak. Ezek az oktatók egy vagy több nyelv ismeretével külföldön önállóan is meg tudják állni a helyüket... többségében oktatnak külföldre. Ugyanakkor sok fiatalabb oktatónk

nyelvtudása nem kielégítő, de szakmai szempontból érettek. Szükségük lenne arra, hogy hosszabb időt külföldön töltsenek. Ezért az egyetemünknek feltétlenül szükséges a jövő érdekében új megoldásokat keresni, amelyek közé tartoznak a társegyetemekkel, illetve a nyugati egyetemekkel kialakult szerződéses kapcsolatok.

A Művelődési Minisztérium az utóbbi években növelte az egyetemek döntési lehetőségét a külföldi kapcsolatok terén... más oldalról növelte felelősségünket is a személyek kijelölése, az útlevel, stb. ügyek intézése terén.”

Ezt követően a külföldi utazások pénzügyi ellátásának rendszeréről adott tájékoztatót:

„A szocialista országok egyetemével fennálló kapcsolataink pénzügyi ellátását költött keret biztosítja a Művelődési Minisztérium részéről. Az egyéb nemzetközi kapcsolatokat saját pénzügyi forrásból a részesedési alap évenként változó összegéből kell fedezni, aminek nagysága egyetemünk

költségvetésen kívüli bevételének dimenziójától függ... A kifizetett összegek döntően az útiköltségek fedezését jelentik. Sajnos arra lehetőség továbbra sincs, hogy ebből az összegből devizát vásároljunk és utazási döntéseinket ennek megfelelően hozzuk meg. A

szűkös anyagi keretek

miatt a jelenlegi szabályozók értelmében elsősorban azoknak tud az egyetem útiköltséget nyújtani, vagy más jellegű támogatást adni, akik külföldről olyan meghívót kapnak, amelyben a meghívó fél biztosítja a napidíj és a szállás költségét. (Nagyon ritka a nem személyre szóló meghívó, amikor az egyetem joga a kijelölés.) Gyakorlatban... a kiutazók olyan személyek, akik jártak már külföldön, kiépült nemzetközi ismerettséggel rendelkeznek... viszont nem rendelkezünk olyan pénzügyi kerettel, amely mögött deviza is állna, és amely révén arra érdemes, már nyelvtudással is rendelkező oktatónkat is külföldre tudnánk küldeni.

Az 1983-ban bevezetett több pénzügyi korlátozó rendelkezés, mint a külföldiek meghívásának, illetve magyarországi tartózkodási költségei fedezetének a reprezentációs keretbe történő utalása, vagy a szolgálati útlevele az APEX repülőkezelvényt megszüntetése, a nyugati relációjú légi közlekedési és vasúti tarifák többszöri emelése súlyos gondot okoz... A korlátozó rendelkezések kétségtelenül nemzetközi kapcsolataink lebonyolítását és főképp bővítését akadályozzák.”

Szöveg még a tájékoztató arról is, hogy a különböző keretek formájában egyetemünkre látogató külföldiek száma növekvő tendenciát mutat. Komoly elfoglaltságot jelent a külföldiekkel való foglalkozás, amely az elmúlt években elég egyoldalúan néhány tanszékre koncentrált, az egyes tanszék részéről megmutatózó közömbösség ellenállása miatt. Ezen a jövőben változtatni kell. Jobban tudatosítani kell, hogy az államközi szerződések alapján érkezettek kötelesek vagyunk fogadni. Véget értül javasolta a rektorhelyettes, hogy a következő években arra kell törekedni, hogy a jelenlegi kialakult kapcsolatokat szilárdítsuk meg és csak olyan újabb egyezményeket kössünk, amelyek esetében a

TDK-díjkiosztó

Az idei tudományos diákköri konferencia záróaktusára április 25-én, péntek délelőtt fél kilenckor kerül sor az egyetem főépületének új, 236-os termében.

Az új KISZ-bizottság

A küldöttgyűlésen megválasztott új testület a következő munkamegosztásban állapodott meg: **Horváth Gyula** titkár (főállásban), **Bodnár Zsigmond** szervező titkár, titkárhelyettes (félállásban), **B. Kiss Tamás** agit. prop. titkár, titkárhelyettes (félállásban), **Lenger Csaba** diáksportfelelős, titkárhelyettes, **Becsey Zsolt** nemzetközi felelős, **Branyczki Imre** egyetemi reformügyek, **Csernátó Gabriella** az egyetemi reform munkabizottság titkára, **Foltányi Árpád** tájékoztatói felelős, **Horváth Béla** sportfelelős, **Kacsirek László** instruktóri és elsőévfolyam-felelős, **Martin Hajdú György** érdekképviselői felelős, **Meleg József** tudományos felelős, önkormány-

zati ügyek, **Michl Ferenc** kollégiumi felelős, **Molnár László** „0. évfolyam”-felelős, **Gáspár Pálnak**, **Halmi Zoltánnak** és **Novák Máriának** jelenleg nincs konkrét munkaterülete.

A KISZ-bizottság a küldöttgyűlés alapján véglegesítette a határozatok szövegét, azt külön megjelenteti majd. Pénzügyi döntéseket is hozott: pályázat alapján 5000 Ft támogatásban részesíti a szocialista országok fővárosaival közgazdasági egyetemeinek idei kosárlabda-tornáját; 6000 Ft támogatásban a hallgatói pártcsoportok közös táborát és felemelte a saját kitüntetéseihez járó pénzjutalmakat: a Pro Universitate díjjal 3000, az Egyetemi Közösségért és az Egyetemi Szakmai Munkáért díjjal 2000 Ft jár.

KITÜNTETÉSEK

Az egyetemi KISZ-bizottság bensőséges ünnepség keretében búcsúztatta el leköszönt tagjait. Többéves kiemelkedő munkája elismeréseképpen felterjesztette a KISZ Erdemérem kitüntetésre **FORRAI ISTVÁNT**. Pro Universitate díjat kapott **FRENCZ GÁBOR**, **HORVÁTH LÁSZLÓ** és **VIGH ISTVÁN**. Kiváló Ifjúsági Vezető kitüntetést kapott **BANYAR JÓZSEF**, Aranykoszorús KISZ-jelvényt **VÁRHEGYI LÁSZLÓ**. Egyéves KISZ-bizottsági munkájáért oklevelet kapott **TÓTH TIBOR** és **VÁROSI TIBOR**.

Felvonulunk!

Május elsején egyetemünk is felvonul. Gyülekezés reggel legkésőbb fél tízkor a felvonulás téren az V. oszlopban (a Dembinszki utca vonalában). Az egyetem menetszlopa a kerület pedagógusai mögött és a Külkereskedelmi Főiskola előtt halad át a téren.

A felvonulásra az egyetem minden oktatóját, dolgozóját és hallgatóját várja a szakszervezet, a pártszervezet és a KISZ-bizottság.

Versenyeztünk!

A szervezés tanulmányi verseny április 17-én került megrendezésre az ipar szakon. Hosszas készülődés előzte meg tanszéki és diákrészből egyaránt. A tanszék idén is kiadta az irodalmat, amit el kellett olvasniuk a csapatoknak. Olyan könyvek voltak ezek, amelyeknek — úgy érzem — nemcsak a versenyen vettük hasznát, hanem a későbbiekben is kamatoztathatjuk.

A csapatoknak egy induló-dolgozattal kellett nevezniük, ez bizonyította a részvételi szándékuk komolyságát, emellett a készülésre is ösztönzött. A másik kiadott feladat egy vállalat optimális gazdálkodásának elkészítése volt. A példa egy, az egész világot bejárta

kanadai versenyfeladat,

vagyis ennek a magyarított változata volt. Ez a példa talán kicsit sok volt az előzetes beugró dolgozattal együtt. A feladat optimális megoldását (ami egyben az egyetlen nem veszteséges megoldást is je-

lentette) a III/4-es csoport adta be. Az eredeti feladat eredményét még 40 ezer forinttal meg is tetézte, figyelembe véve a magyar sajátosságokat, ez lehetséges is.

A meghirdetett időpontban nyolc csapat jelent meg, ebből kettő második és a többi harmadikos volt.

A zsűri a tanszék munkatársából állt; elnöke: **Máriás Antal** tanszékvezető, tagjai: **Sz. Kiss László**, **Kovács István**, **Balaton Károly**, **Bakacsi Gyula** és **Bodnár Zsigmond** vállalta a show man szerepét.

Az első feladatra egy órát kaptunk, ami figyelembe véve a bonyolultságot, és főleg a feladat terjedelmét, még kevésnek is tűnt. Egy képzeletbeli faipari vállalatnál kellett a helytelen gazdálkodás okait kiemelni, valamint megoldást keresni a szervezet esetleges átalakításával. Közben számítógépen a csoportnak azt a 10 tēmākört kellett rangsorolni, amelyet jelenleg a tanszék tanít. Mint később kifejtettük, ezeket a véleményeket esetleg

figyelembe veszik a tananyag-korszerűsítésnél. Utána a kiadott irodalmakból totót töltöttünk ki. A megoldást néha (ha nem egyezett a jó megoldással), meg is kellett indokolni.

A zsűri keményszívű volt, hiába próbálkoztak a hallgatók a már sokszor bevált közgazdasáztudással. A verseny kétfordulós volt, a döntőbe hat csapat került be. A kiesés — azonos pontszám révén — villámkérdés döntötte el. Sajnos, kiesett az egyik másodéves csapat is. A bentmaradtak tovább küzdöttek, volt itt is villámkérdés, és egy totó a HVG-ből, ami nagyon részletes volt. Egy csapat talán ezen vértett el. A versenyt — a hagyományokhoz híven — tréfa zárta, biznyságául annak, hogy nemcsak a hallgatók, hanem az órákon oly komoly

tanerők is szereilt a mőkát.

Csillag Tamástól egy nagyon élethű paródiát láthattunk,

amit a zsűri egyénileg is jutalmazott. Mindenki izgatottan várta a pontok összegzését. Mint mindenütt, itt is voltak vidám és szomorú arcok.

A végeredmény: 1. III/1-es csoport csapata, 162 pont (**Baji Csaba**, **Dudás Csaba**, **Csillag Tamás**, **Funcs Erika**, **Jellen Kornél**, **Merényi Emma**, **Szakács Tibor**, **Száz Sándor**). 2. a III/4-es csapat, 143 pont (**Csernátó Gabriella**, **Baranyi Andrea**, **Brunckiw Miklós**, **Sámsondi Kiss Zoltán**, **Fejes Sándor**, **Kovács Mária**, **Ihász Zoltán**). 3. A másodévesek csapata, 136 pont (**Lassu Tibor**, **Mákos Nándor**, **Komendár Zoltán**, **Vámos Éva**, **Gutai Andrea**, **Bari Zsolt**).

A résztvevők könyvjutalmat kaptak. A helyezettek pénzjutalomban részesültek, ők a szigorlatnál, az írásbelin egy jeggyel jobbat kapnak.

Összefoglalóan: az idei verseny is jól alakult, akárcsak a tavalyi, az immár hagyományossá váló versenyt megszerezte a diákság.

G. Z.

KENÜNK

A falak, az oszlopok, az ajtók csupaszon álltak. Egyszer csak, ki tud' honnét egy kis plakát jelent meg a radiátor védőrácsán és a világ tudára hozta: Éljen Mész Józsi! Számomra ez a kis plakát a KEN szerinti időszámítás kezdetét jelentette. Egyeztettem hát a programfüzetet és az órarendemet, s az utóbbi járt rosszabbul. Az aulában napról napra kellemesebb lett az élet. A büfének komoly konkurenciát jelentettek a megnyíló kocsmák, csárdák és kifőzdék. Kellemes gulyásillat úszott a levegőben, úsztam hát utána. Teljesen ingyen van! Egy pillanatra elfelejtettem, hogy mindenki a piacról él. Eljött talán a bőség birodalma, eltehetem a naftalinba a menzajegyet? „Csak egy aláírást, hogy Rokun Pistára sza-

vazol.” Azt hiszem, mégis a menzán ebédelek. A gyomrom korgása nem nyomhatja el a szívem dobogását, mert hát mégis csak Vitéz Kóbányal Zolly Joker, a legszebb, egyszem az a rőt szakállát. A menza felé menet olvasom a plafonra írt alapigazságokat, közben rálépek egy pohár pudingra és feldöntök gulyásostól két lengyel vendégmunkást, akik örömmel adták az aláírásukat Rokun Pistára. A sorban szerényen félreállók, hád repüljön tovább, mármint a pingponglabda. Ez bizony nem talált. Az üldözött beugrik a liftbe; az üldöző rohan fel a lépcsőn az emeletre, akkor lesz peche, ha a lift a pincébe ment.

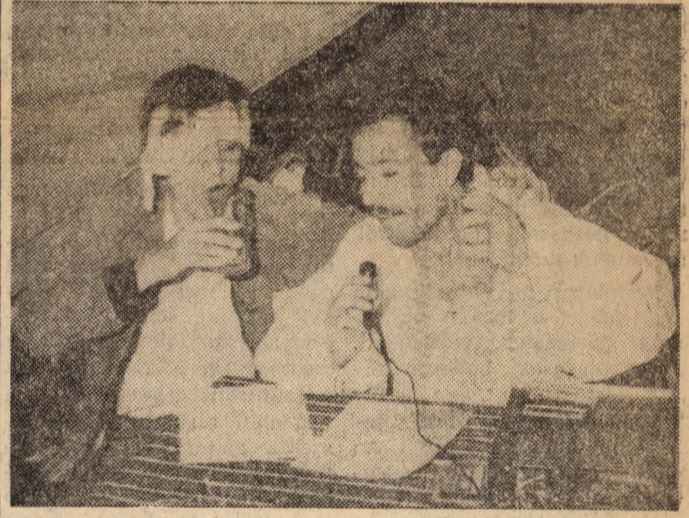
...És ez még csak a kezdet!
Tolnai János

KEN-PILLANATOK

Átszellemülten

Vikigyóbüvölő

A Falu Részgei sördalra fakadnak

Focis gratuláció

Viki, az ellenállhatatlan

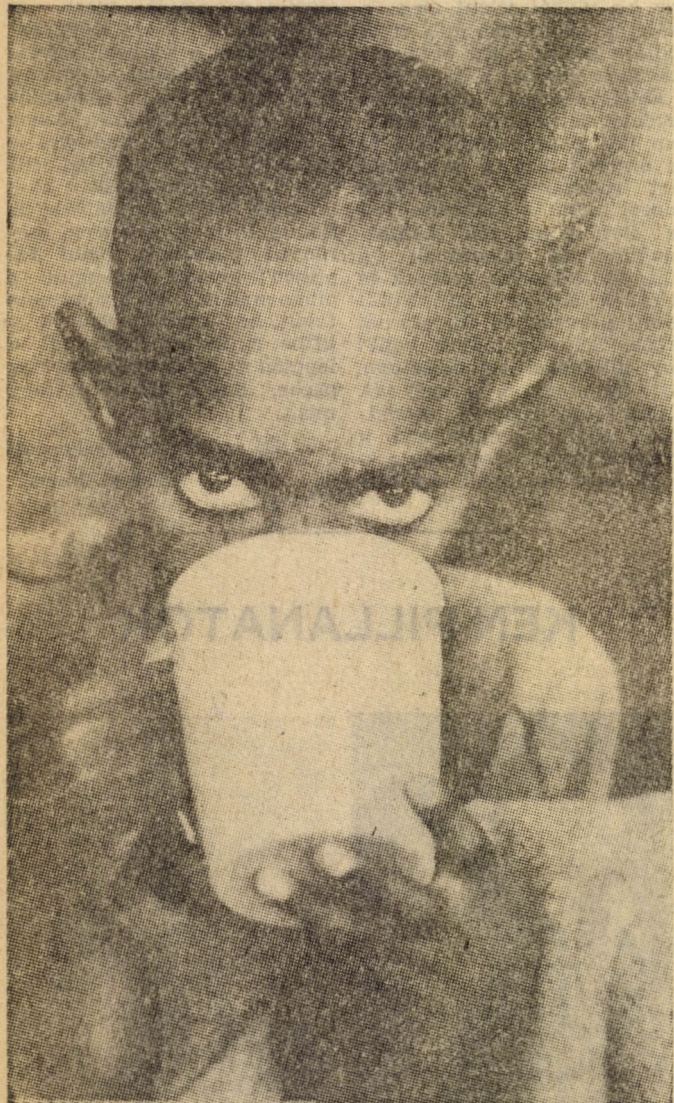

Fotó: Nagy Gábor

Misz (Mama Kedvence) Józsi

„Éhes voltam, és ennem adtatok”

Etiópia 3000 éves történelmével és 42 millió lakosságával Afrika szarván fekszik. Amikor Európában a társadalom fejlődése még nagyon alacsony szintű volt, akkor országunkban már állam létezett. Ez az állam hosszú ideig az ókor egyik legjobban szervezett birodalma volt. Az ország érdekes történelméről sok mindent lehet írni; természeti adottságairól még többet. Most azonban az országot ért természeti csapásról és gazdasági gondjainkról szeretnénk szólni.

Etiópiában az éhínség nem mai jelenség, hanem az ország történetét végigkíséri. Meteorológusok bebizonyították azt, hogy az aszály 7-8 évenként előforduló jelenség és 2-3 évig tart. Az eddigi éhínségek közül a legnagyobb katasztrófát a 70-es évek elején történt szárazság okozta országunkban, több mint 200 ezer ember elpusztult.

Az akkori császár nem tudta segíteni, de el is titkolta a belső és külső sajtó, rádió előtt. Ennek ellenére, hála az etióp diákoknak és tanároknak, a tény napvilágra került, és az egész világ elborzadt. Csak az ország fiatal fiainak tüntetése után jutott el a hír az etióp néptudatához. Ez is egy oka volt a császárság megdöntésének 1974 szeptemberében.

Ezután a nagy forduló után az ország népe és vezetői mindent megtettek alapvető gazdasági és társadalmi gondjaink megoldásáért. Ennek ellenére sem tudták elérni az elképzelt és szükséges eredményeket. Akadályozta ezt a kulturális fejletlenség, a termelési eszközök és módszerek változatlansága, a természeti források feltáratlansága és még számos egyéb más dolog. Az aszály sújtotta terület már több mint három éve nem kapott esőt, így 7

millió ember élete, különösen a csecsemők, veszélybe került.

Az aszály, amely régóta sújtja az országot, nemcsak országunkra jellemző, több mint 25 afrikai ország szenved ettől a természeti csapástól. Ezért sem mondható, hogy az aszály kizárólagos oka a bajoknak. A bajok forrásai a gazdaságban, a társadalmi struktúrában is keresendők. A problémát azonban nem lehet csak belső okokra visszavezetni, jelentős külső okok is szerepet játszanak.

Utóljára még annyit szeretnénk szólni, hogy ma már elmondhatjuk, hogy nagy erőfeszítéseink és a baráti országok segítsége révén lassan sikerült minden embert biztonságba helyeznünk. Az aszály sújtotta területről több mint félmillió ember áttelepült az ország déli, ritkábban lakott és jobb gazdasági helyzetben lévő területeire. Ez a folyamat még ma is tart. De ma is sok külső segítségre van szükség. Mindannyiunknak teljesen világos, hogy 7 millió embert a helyére visszaállítani, hogy azután el tudják magukat látni az alapvető szükségleti cikkekkel, nem egyszerű dolog. Ez külső anyagi támogatást igényel.

Ezért mi, Magyarországon tanuló etióp diákok, gyűjtési kampányt szervezünk, és szeretettel várjuk adományait. Bármilyen alapszükségleti dolgot szívesen fogadunk, melyek nem romlanak gyorsan, pl. pénz, ruha, gyógyszerek. Ezen adományokkal a KISZ-bizottsághoz forduljanak. Az elszállításról a Magyar Szolidaritási Bizottság gondoskodik. Adományait a következő címre is küldhetik: RESUE—HUNGARY branch, 4113 Budapest, Zsombolyai u. 3.

Magyarországon Tanuló Etióp Diákok Egyesülete (RESUE)

Szolidaritási est

A Magyarországon Tanuló Etióp Diákok Egyesülete etióp szolidaritási estet rendez a Ráday utcai kollégiumban május 4-én, vasárnap 18 órakor. Minden érdeklődőt várnak!

„Erősebb a lánálnál a kard Egyetemünk rektort akar, Nincs erre más alkalmas, Csak ZOLLY, a hatalmas!”

— Zoli, te már a tavalyi rektorválasztásból is alaposan kivettél a részed KEN EDDY oldalán. Szerinted melyik győzelem volt a nehezebb?

— Megnyerni tavaly annyival volt könnyebb, hogy a törökbalinai háttér, az ott együttlevő társaság egy biztos háttérrel jelentett. Nagyon friss hangulatban voltunk és ez elmentülte a rutintalanságunkat. Az idén lényegesen kisebb volt a stáb. Főleg az egész heti robotmunkához hiányoztak az emberek. A jól sikerült sváb bál és a hét végi feladatok már jobban összehozták a társaságot. A vasárnapi cipőrakóverseny megnyerésekor már az évfolyam jelentős részét tudhattuk magunk mögött.

— Egész héten sokat sürögtek, forogtak és sok olyan dolgot is összehoztatok, amely nem megy pénz nélkül. Ki támogatott benneteket?

— Magunkat támogattuk, ugyanis kiadtunk egy állásbörzét, amelyen jelentős összeget (60 ezer forint) kerestünk. Ebből fedeztük a kiadásainkat és ebből jut az „utóéletünk-re” is. Nem szeretnénk ugyanis, hogy ez a jó társaság felbomoljon, szétszóródjon, így önszervező jelleggel egy szabadidőklubot szeretnénk alakítani. Ez a klub az egyetemen működő politikai szak-

MEGYERI ENDRE (1929–1986)

Az elmúlt kedd reggel vált ismertté a hír és terjedt el futótűzként egyetemünkön: meghalt dr. Megyeri Endre, az ipargazdaságtan tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Távozása tragikusan hirtelen történt, még akkor is, ha tudtuk, hogy néhány év előtti betegsége már figyelmeztető jel volt számára és mindannyiunk számára.

Alig 57 éves volt, de azon kevesek közé tartozott, akik életének nagyobb része az egyetemhez kötődött. 1952 szeptemberében, friss diplomával, tanársegédként kezdte munkáját az Ipargazdaságtan tanszéken. Pályája gyorsan ívelt felfelé. 1955-ben adjunktus lett, 1963-ban kandidátus, 1964-től egyetemi docensként vált a kar és az egyetem egyik legaktívabb, szakmai és társadalmi szempontból egyaránt kiemelkedő egyéniségévé. Az elmúlt 34 év alatt egy sor kulcspozíciót töltött be az egyetemen (dékánhelyettes, dékán, tudományos rektorhelyettes, két évtizeden keresztül pb-tag, előtte alapszervezeti titkár). 1967 óta vezette az ipargazdaságtan tanszékét, folyamatosan részt vett a kari és az egyetemi tanács munkájában.

Felsorolni is nehéz egyetemen kívüli tevékenységét. Jó egy évtizede dolgozott az MTA Ipargazdasági Bizottságában, évek óta az OVK Tudományos Tanácsában. Megtisztelőnek érezte mechanikus bizottsági tagságát, amely kiemelkedő szakmai elismertését is jelentette. Hasonlóan, szinte ezen elismertésnek újjáéledéseket értelmezték, bár ezt soha nem mondta közvetlenül, az utóbbi hónapokban történő beavaztatását az OMF plénumába, és az Országos

Tervhivatal hosszútávú tervezési főosztálya közgazdasági bizottságába.

Kiemelkedő szaktekintélyként becsülték, jóllehet kutatási eredményei, meglátásai, javaslatai az adott időszak objektív vagy szubjektív körülményei miatt nem váltak mindig azonnal „termelőerővé”. Helyességüket, legyen szó az erőforrás-értékelésről, a jövedelemszabályozásról, a vállalati érdekeltiségről, a kompetitív árrendszerről, nem egy esetben az élet „verifikálta”.

Megyeri Endre, nem tudott „takarékon élni”. Oriási energiát fordított tudományos kutatásokra. A hatvanas-hétvenes évtized fordulóján megjelent tanulmányai, könyvei az új gazdasági mechanizmust, az új szellemet készítették elő, magyarázták, értékelték és ismertették. E korszak jelentős terméke volt a „Nívódíjjal jutalmazott „Erőforrás-értékelés és jövedelemszabályozás” címen 1976-ban a KJK-nál megjelent munkája. A szocialista vállalat kutatási főirány keretén belül, komoly tudományos szervezői tevékenységet is kifejtett, mint az egyik kutatási irány vezetője. Eredményei, publikációi rangot szereztek számára nemzetközi téren is. Igen aktívan vett részt különböző KGST-kutatási feladatok végrehajtásában. Méltán jutalmazta tevékenységét a kormány a Munka Érdemrend arany fokozatával 50. születésnapján.

Kiemelkedő problémamegoldó, kreativitása, rendkívül jó, kvantitatív készséggel és az ehhez nélkülözhetetlen alaposággal, precizitással párosult. Mindezeket a tulajdonságait jól hasznosította a gyakorlati munkák sorozatában, és a leendő közgazdászok felkészítésében is.

Tudós volt a szó igazi értelmében, de legalább ennyire pedagógus, egyetemi oktató is. Mindig is vonzótták az újszerű feladatok, szívesen foglalkozott az oktatás módszertani, didaktikai kérdéseivel. Nevéhez — vagy nevéhez is — fűződik a programozott vizsgáztatás, az esetenként nyolc kidolgozása és felhasználása. Egyetemünkön elsőként valósította meg saját kurzusát az előadások diákok által történő osztályozását. Lassan, a technikai fejletlenségünk miatt vontatottan ugyan, de kezdeményezésére beépült a számítástechnika alkalmazása az oktatásba. Ennek érdekében és kutatási ambícióitól hajtva, szinte példátlan módon és gyorsasággal

mélyedt el a programozási ismeretekben, alkotott új, a gyakorlatban és az oktatásban egyaránt jól felhasználható szoftvereket. Ezt most már másoknak, tanítványainak kell befejezni és szellemében tovább vinni azt is, amelynek koncepciója még csak a fejében volt és egy pályázati dokumentum vázolatán fel („Erdekelttség és jövedelmezőség a különböző ágazatokban”) — újságolta örömmel, hogy megvalósítása érdekében sikerült az agrár, a pénzügy és más tanszékkel meggyezésre jutni. Az új iránti fogékonyságát bizonyította szenvedéllyel teli előadása is a vezetői érdekeltiségről, amit a tanszék sikeres februári tudományos konferenciáján tartott. De ezek már a legutóbbi hetek eseményei. Azoké a heteké, amelyeket csendes tematikakészítések és parázs oktatási reformviták jellemeznek. Úgy tűnt, hogy ezen reform előkészítésében a töle megszokottól eltérően kevésbé vállalt vezető szerepet. Talán óvatosságra intette őt néhány korábbi tapasztalat, de minden bizalommal szervezte motorjának figyelmeztető jele is. Hogy híve volt a változásnak, azt több esetben is bizonyította. Az egyetem stratégiai koncepciójának tanszéki megbeszélésén építette, mint a reformbizottság legutóbbi anyagának egyetemi tanácsi vitáján. Ebben a szellemben fejtette ki véleményét az ipar kar tanácsának márciusi ülésén is. Munkatársai magas fokú önállóságot, gondolati szabadságot biztosított az egész tanszék számára.

Megyeri professzor korai halála nagy veszteség a szakma, a tudomány, az egyetem, a kar, a tanszék számára. Hiányozni fog az iparszakos hallgatók oktatásában, nevelésében és az egész közgazdászok képzésében. Ki ne emlékezne azokra a hangulatos, de igen őszinte hallgatói pártcsoporthúzókat, az objektív, emberséges vizsgákra, államvizsgákra, a szakfajókortatók, klubviták aktív pezsgésére, helyes értékrendet sürgető hozzászólására, a hallgatói problémáikat megértő rugalmas tanszékvezetőre. Szívesen volt a hallgatók körében. Az a jó hangulatú beszélgetés, együtténeklés, ami az első Ipar bálon volt az elmúlt év őszén, már nem ismétlődhet meg. Mosolya, hangja, szívpokázó humora, szenvedéllyel teli hozzászólásai, tudományos megállapításai azonban minden bizalommal nagyon sokáig megmaradnak a mai nemzedék, az elmúlt három és fél évtized közgazdász nemzedéke, kollégái és tudós társai emlékeztetésében.

Különleges ember volt. Olyan, akit nemegyszer már reggel hét órakor dolgozószobájában lehetett találni, de ugyanakkor még este tízkor is égett a villany bizonyítva lakójának aktív tevékenységét. Olyan, akinek hozzászólása, véleménye sehol, senkiben nem maradt meg következmény nélkül. Vezető professzorként egyedi színfoltja az oktatási, tudományos, társadalmi vitáknak, tanácskozásoknak. Lényegeltása, széles körű szakmai felkészültsége mindenki számára meggyőzően hatott. Vezető volt, aki új generációt nevelt, akinek segítségével, szakmai és emberi támogatásával sora készült el a tanszéken. E téren egyértelmű magas mércét állított fel. Hónapokig tartó vitákban alakultak, kristályosodtak a tanszék munkatársainak tudományos produktumai. Iránymutatásai, meditációi, gondolatai nem egyszer a hosszú távú jövő kutatási témáit vázolták fel munkatársai számára, munkatársaira, kollégáira, beosztottaira, akik sohasem érezték, hogy beosztottak. Nem, hiszen Megyeri Endre partnerként kezelte a fiatal tanárságát és a nyugdíjas egyetemi tanárt egyaránt.

Dr. Megyeri Endrét az egyetem saját halottjának tekintik. Temetése folyó hó 29-én délután 3 órakor lesz az Újpesti Köztemetőben.

Tolnai János

Zoli, a diákrektor

Zoli, a fodrász is

mai szervezetek mellett egy hiánypótló valami lenne, amely nem vállalkozik többre, csak arra, hogy tagjai jól érezzék magukat. Ezt hetente egy összejövetellel, amatőr színjátszó csoportokkal, filmekkel, sörrel, teával, kártyával és zsiros kenyérral szeretnénk elérni. A nevünk lehetne, mondjuk, „Sör Kör”, „Szabadidő Centrum”, vagy valami ilyesmi.

— Mi a véleményed a KEN mostani lebonyolítási rendjéről?

— Én, és azt hiszem, a többiek is egész végig, eltekintve az álmosságtól, jól éreztük magunkat. A rektorválasztást azonban szerintem szerencsésebb lenne „Közgaz Kupánák” vagy valami hasonlóknak nevezni, ugyanis magunknak a rektorjelölteknek kevésbé áll módjukban úgy igazából megmutatni, hogy ők személy szerint mit tudnak.

— A zsűri pedig nagyon értékelte, ha a jelöltek a vetélkedőn maguk is szerepelnek.

— Igen, de ez csak lehetőség volt és nem adott lehetőséget igazi összehasonlításra. Az egyetlen mozgásházát kivéve, amelyet azonban a kiválogatott antizénekkal agyoncsaptak.

— Jól láthatóan a Vidéki Rokun volt a nagy ellenfél. Mivel sikerült mégis legyőzni őket?

— El kell ismerni, hogy a korteskedésük látványosabb és hatásosabb volt a miénknél. Számunkra különösen rosszul sikerült a focivetélkedő, ahol 70 pont hátrányba kerültünk. Ezt kellett végül is a hét végén ledolgozunk. Azt hiszem, ez a hét vége számunkra sikerült jobban és ez hozta meg a győzelmet.

— Tavaly szóvá tettük, hogy a diákrektoroknak nincs igazi hatalma, nincs alkalma, hogy bizonyítsa, valóban jól választottunk.

— Először valamit a választásról. A korteshadjáratra és a közönségszavazatokra összesen 200 pontot lehetett kapni. Szerintem ez az összpontszám sokkal erősebben háttérbe szorítja a rektorválasztás jellegét és csapatversenyre alakítja át azt. Most már egyébként tényleg a rendelkezemre áll néhány nap, amikor bármit szervezhetnék, de nincs egy olyan idő, amit nekem kéne kitölteni. Ez még a kisebb baj, de ugye minden főnöknek van legalább valami reprezentációs kerete, az én zsebem azonban üres. Nincs arra fedezet, hogy akár egy koncertet, vagy bármilyen más meg tudjak szervezni.

— Reméljük, a XIII. KEN-en már ezen is tudunk majd változtatni, addig is jó rektor-kodást kívánok. Kösz!

Csőd, kisvállalkozás

Azt hiszem, a TDK szervezőszekciójának dolgozói jól jelzik, milyen alapvető kérdések foglalkoztatják a közgazdósokat, s kirajzolják azt is, hogy a reform milyen irányait várják, támogatják a hallgatók.

ENDRÉS MARIANN ÉS VALENTIN ÁKOS (IV. tervgazd.) egy válságágot, az építőipar egy szövetkezetének gyors és látványos bukásáról terjeszkedően, a kényszerpályán, az exportterületen át

FODOR LAJOS

(IV. évf., ipar), a Komárom Megyei Építőipari Vállalat SZET-ösztöndíjasa a KOMEK szervezeti és érdekeltségi rendszerének átalakítására tett komplex javaslatot. Olyan tervet dolgozott ki, amely az áru-, a tőke- és a munkaerőpiac vállalaton belüli működését is lehetővé teszi. A vállalat jelenlegi, erősen hierarchizált felépítése helyett két-szintű irányítást javasolt: az igazgató és a törzs alá a funkcionális osztályokat, valamint az ügyvezető vállalkozási szervezeteket rendelte. Ez utóbbiak a vállalati eszközökkel, a munkaerővel vállalkozásnak, vállalatnak belül éppúgy, mint kívül, saját maguk épp úgy, mint a vállalkozási irodákon keresztül.

HEGEDŰS ISTVÁN ÉS SORBÁN JÁNOS

(mindketten IV. évf., ipar) közös dolgozata a kisvállalkozásokkal foglalkozott. Munkájuk első részében a téma elméleti, történeti áttekintését adták. A hatvanas évektől fogva a vállalatok száma radikális csökkenést, az átlagos vállalatnagyság pedig jelentős növekedést mutat. A kis méretek a nyolcvanas évektől válnak hangsúlyosabbá, amikor az új típusú gazdasági szervezetek is megjelentek. Hegedűs István és Sorbán János az Universitas szakcsoporthoz és a Budapesti Elektromos Művek közti vállalkozási szerződés keretén belül az ELMŰ-nél tanulmányozta a főmunkaadó és a vállalati gazdasági munkaközösségekben végzett munka kapcsolatát. A vgm-ek alig nevezhetők kisvállalkozásnak, mert nem teljesítik a vállalkozás kritériumait: esetleges erős alkühelyzetük ellenére sincs szervezeti autonómiájuk; valódi nye-

reségérdekeltség se a vgm-en belül, se a vállalat és a vgm kapcsolatában nincs; a vgm-ek nincsenek versenyhelyzetben, s tevékenységükért kockázatot alig vállalnak. Nyereségükkel maguk rendelkeznek ugyan, de a nyereség elfogyasztásának nincs reális alternatívája; s végül: a vgm szabadon dönthet arról, működik-e tovább vagy sem, de nemcsak ő, hanem a vállalat igazgatója is ugyanilyen joggal rendelkezik. A vgm-ek vizsgálatából működésük számos hátrányát körvonalazták a szerzők: nem járulnak hozzá a struktúraváltáshoz, a technikai lemaradás csökkentéséhez, hanem konzerválják azt, mivel új extenzív lehetőségeket vonnak a természetbe. Nem jelentik a kockázatvállalás iránti nyitást, elodázzák a szervezetszerkesztést, a hatékonyság javítását. Társadalmi feszültségeket teremtenek, konfliktusokat idéznek elő a tagok és a kívülrekedtek, valamint a vállalatvezetés között, miközben a túlmunka fölborítja az 3x8 napirendjét és csökkenti a pihenésre, a kulturálódásra, a szórakozásra, a családra fordítható időt. Ezzel szembeállították a szerzők a vgm-ek kétségtelen előnyeit: a vgm-ek segítik a kapacitások jobb kihasználását, a csúcsterhelések levezetését, a szűk keresztmetszet feloldását, sok területen hiánypótlókat. Oldják a bérszabályozás merevségét, pótlólagos munkaerőforrásuk minden másnál olcsóbb, hatékonyabb. A tagok számára teljesítményarányos, legális többletjuttatás lehetőséget adnak, érvényre juttatják az egyéni kezdeményező-készséget, a szakmai ambíciót, csökkentik a munkától való elidegenedést. A dolgozat szerzői és a jelenlévő hozzászólók is kiemelték ezt, az emberi kapcsolatokat átrendező, újszerű munkavállaló csoportokat

képző, az egyén autonómiáját erősítő hatásukat. Az ELMŰ-nél, végzett felmérésből az derült ki a szerzők számára, hogy a tagok a vgm-ek megszüntetésével számolnak, s ebben nyilván szerepük van az 1983-85 közötti keményítő intézkedéseknek, amelyek eredményeként a vgm-ek árbevételéből egyre kevesebb lesz a tagok jövedelme. Hegedűs István, Sorbán János és a szekció résztvevői egyetértettek abban, hogy a kisvállalkozások olyan erőt képviselnek, amit már nem lehet figyelmen kívül hagyni, s megszüntetésük ezért nem reális alternatíva. A szerzők a kisvállalkozások jogi védelmének erősítésével, függésük csökkentésével, valódi vállalkozássá válásukat, piaci jellegű erősítésüket, versenyképességüket támogatták, s ezzel a jelenlévők is egyetértettek.

MATOLCSI ILDIKÓ

(IV. év ipari) egy, a Chinoinban alkalmazott döntéstámogatási eljárásról írt. A gyógyszeripari kutatási folyamatok egyre bonyolultabbak, egyre drágábbak, térben és időben egyre szétterjedőbbek, egyre kockázatosabbak. Mind nehezebb tehát a rendelkezésre álló pénz elosztása a kutatási témák között. A Chinoinban is ezt a problémát kellett megoldani. A kutatás első fázisában ugyanis több ezer vegyület közül kell azokat kiválasztani, amelyek a következő fázisba kerülhetnek. Az itt leírt esetben a jelenlegi — már több szűrőn túljutott — 84 kutatási témát kellett értékelni, rangsorolni és a legjobbat 25-öt meghatározni. Ezt követően a 25 témából 13 ki-választása a feladat, s végül az erőforrások elosztása. A bonyolult döntési sorozat korántsem ért még véget. Egyelőre a 18 legjobb téma elkülönítése történt meg, rangsorolásuk és az erőforrások elosztása még hátra van. A kutatás alproblémája tehát nem oldódott meg e korszerű módszer alkalmazásával, és 1986-ra a pénzkérdetet a hagyományok szerint osztották el. A dolgozat jelzi, hogy a kutatás helyzete ezzel tovább súlyosbodik, egyre sürgetőbb egy objektív, többkritériumos döntéstámogatás feltételrendszerének megteremtése.

RÁCZ ERZSÉBET

(IV. év ipari) a szilikátipari kutatóintézet vezetőinek magatartását vizsgálta, s erről írt a dolgozatában.

Szabadkőművesek, kaszinók, grófok

Az egyetemi TDK-konferencia részeként április 25-én délelőtt került sor a történelmi szociológiai szekcióba sorolt munkák bemutatására. Az itt előadott magas színvonalú dolgozatok többsége a magyar társadalomtörténet elmúlt két évszázadának egy-egy speciális elemét vizsgálta korabeli forrásokból (népességösszeírások, taglisták stb.) alapján, amelyeket a mai társadalmi jelenségek vizsgálatánál szokásos szociológiai módszerekkel dolgoztak fel és elemeztek.

Gál Róbert (IV. é. áruforg./szoc.) „Empirikus vizsgálódások a dualizmuskorai magyar szabadkőművességről” c. munkája három dimenzió — a különböző foglalkozáscsoportok szerinti, a területi és az idődimenzió — bevonásával vizsgálta a magyar szabadkőművességet, ami egy „fevilágosult eszmekör” valló és terjesztő titkos elitársaság”. Az Erdei-féle kettős társadalmi struktúrában elhelyezve a csoportokat, az derül ki, hogy a tagságnak csak mintegy háromnegyed része sorolható a polgári társadalomhoz, a fennmaradó egynegyed (körülbelül 3000 ember) a történelmi nemzeti társadalomhoz sorolandó, így nem illik bele a kifejezetten polgárinak és zsidónak tartott szabadkőműves sztereotípiába. A foglalkozáscsoportokat az önállóság, illetve valamilyen hierarchiának való alárendeltség dimenziói mentén elrendezve és az időben vizsgálva az tűnik ki, hogy előbbiek aránya csökkenő, míg utóbbiaké növekvő tendenciát mutat, tehát a szabadkőműves világban olyan változás állt be, ami az önállóság és a szabadság értékelődését hozta más fogalmak javára. 1920-ban betiltották a páholyok működését Magyarországon.

Kovács Éva és Papp Zsuzsa (IV. é. pénzü.-külg./szoc.) dolgozatukban az „Asszimiláció és antiszemitizmus” témájával foglalkoztak. Elsőként az eddig született asszimilációs elméleteket igyekeztek elrendezni. Elkülönítették a „hagyományos gondolkör” (amely úgy tartja, hogy két közösséghez egyszerre nem tartozhat senki) és az „új-fajta nézeteket”, amik szerint két közösséghez is lehet tartozni, és lehetséges „egész-

séges” asszimiláció. Az első nézetkörből a legnehezebb problémát Bibó István „komoly közösség” koncepciójának feldolgozása jelentette. Vegeredményben sem a hagyományos, sem az új nézetkör nem tudták elfogadni a szerzők. A továbbiépezt egyrészt egy reprezentatív adatfelvétel feldolgozásától, másrészt a vonatkozó — általuk feltárt — publicisztikai és röpiratirodalom elemzésétől remélik.

Nagy Beáta (IV. évf. szoc.) munkájának címe „Klubok, kaszinók, társaskörök: az elit társaséletének színhelyei”. A szerző négy fontos létesítményt vizsgált meg a tagok rangja-címe, lakhelye, birtoknagysága, foglalkozása, valamint politikai érdekérvényesítő képessége szerinti megoszlása alapján, körülbelül 100 fős mintákat véve az 1935-ös évkönyvek adataiból. A Nemzeti Casinó (az első a sorban, 1827-ben alapította Széchenyi István) az arisztokrácia, a vagyonos nemesség klubja volt, tagjainak nagy része rendelkezett címmel, s nyolcvan százaléka fővárosi volt (a legelisebb kerületek a Vár és a Belváros). A tagok fele földbirtokkal, 40 százaléka országgyűlési mandátummal rendelkezett. Az Országos Kaszinó a középneveseket és a dzsentri réteget (tisztviselők, katonatisztek, ügyvédek) tömörítette. Címekben és lakhelyben az előbbihez hasonló a kép, de itt már csak 20 százaléknak volt földje, s egytizedük jutott mandátumhoz. A Lipótvárosi Társaskör jellegzetesen a feltörekvő polgárság klubja volt, tagjai között a vállalati igazgatók, gyártulajdonosok, ügyvédek voltak többségben. A Rotary Klub, amely 1920 után a betiltott szabadkőművesek fedőszerve is volt, az előbbieknél gyakorlatiasabb, nemzetközi szervezetként működött, jel-szava a „szolgálat” eszméje. Az elit szakmák legjelesebb képviselőiből toborozta tagjait. Viszonylag jelentős pozíciókat tudhattak ők is magukénak az országgyűlésben.

Ezután **Németh Zsolt** (III. pü./szoc.) előadása következett „Nemzet és identitás” címmel. Erről lapunk következő számában részletesen is beszámolunk.

Melegh Attila (IV. é. pü./szoc.) „Háztartásszerkezet az

iparosodás előtt” címmel készítette el dolgozatát, amely egy későbbi munka előtanulmányaként tekinthető. Feldolgozva a téma hazai és fontosabb nemzetközi irodalmát, valamint az 1818. évi budai lakó népességösszeírásra támaszkodva igyekezett meghatározni a háztartás fogalmát, feltérképezni a korszak háztartásainak szerkezetét (különválasztva a paraszti és a városi háztartásokat), magyarázatot találni a különböző típusok területi elrendeződésére, kritikai észrevételekkel ellátni az eddigi kutatások eredményeit (például a többgenerációs háztartások bomlásának elméletét), sőt kísérletet tett egyfajta nemzetközi összehasonlításra is.

Folk Mayer Tibor és Török Sándor (IV. é. agr./szoc.) munkájukban „A két világháború közötti nagybirtokos arisztokráciát” vizsgálták. Azt a 43 nagybirtokost vonták be elemzésükbe, akik 1935-ben több mint 10 ezer hold földdel rendelkeztek. Elsőként nyolc dimenzió mentén vizsgálták meg őket. Származásukat tekintve szinte mindegyikük nemzeti származású (hercegek, grófok, bárók). Vallásukban domináló a római katolikus. Iskolai végzettségük általában magas fokú (legalább középiskola, de több mint felüknek felsőfokú végzettsége van — jogi túlsúlyal). Címek, rangok, kitüntetések legtöbbször halmozottan fordulnak elő. A szélesen értelmezett tudományos tevékenység meglehetősen jellemző rájuk. Lakcím, lakhely szempontjából három típus különíthető el: csak Budapesten élők, vidéken élők, kétlakiak. Családszerkezetükről kevés az adat, de nem volt ritka a nagy család (4-5 gyerek). Katonai tevékenységük a nemeseknél akkoriban szokásos egyéves önkéntes katonai szolgálat, döntően huszáralakulatoknál. Végezetül, egyfajta tipológiát alkotva elkülönítették a nagybirtokosokat gazdálkodókra és nem gazdálkodókra (körülbelül azonos súllyal szerepel a két csoport), s ezeken belül alcsoportokat képeztek a társadalmi-politikai tevékenység szerint.

A dolgozatokat ismertető előadásokat kérdések, viták követték.

ZS. E.

Borszék Lilian még csak a Zeneakadémia negyedik évfolyamos, karvezető szakos hallgatója, de már másfél éve a kórus másodkarnagya

A kórus jubileuma alkalmából megkapta a Szocialista Kultúráért kitüntetést, amelyet Csáki Csaba rektor adott át Török Ágnes kórusútkárnak

35 ÉVES AZ ÉNEKKAR

Nagy volt az érdeklődés. Volt, akinek csak állóhely jutott

G. Horváth József karnagy kezére figyel a kórus

A koncert második részében együtténekeltek a régi és jelenlegi tagok

RUDAS LÁSZLÓ-DÍJASOK

Kalotay Kálmán

— Díjnyertes dolgozatod három latin-amerikai országgal foglalkozik. Honnan az erdeklődésed ez iránt a régió iránt?

— Régi keletű dologról van szó. A középiskolai csapongásaim közül az egyetemem ez tűnt a legkonvertálhatóbb témakörnek, ezért már elsőben elkezdtem spanyolt tanulni. Másodikban olvastam, harmadikban már TDK-t írtam a témából, aztán jött a világ-gazdasági blokk, a szakszeminarium, majd a diploma. Jelenleg épp a kandidátusi értekezésem dolgozom, amelynek címe: „Rendszereportunk Latin-Amerikába”. A pályamunka ennek egyik mellékletülmányaként tekinthető.

— Mit vizsgálta a három ország — Mexikó, Argentína és Chile — esetében?

— Ezek az országok súlyos adósságválságba kerültek az elmúlt időszakban. Arra voltam kíváncsi, hogyan reagáltak erre. A válasz mindhárom esetben ugyanaz: restriktív gazdaságpolitikával. Ez a gyakorlatban importvisszafojtást jelent, meghozza úgy, hogy az export és az import is csökken, csak az utóbbi nagyobb mértékben. A vizsgálódásból világosan kiderült, hogy ez a politika csak rövid távon lehet eredményes, mert nem valószínű megstrukturális átalakítást. Az egész restriktív egy nagy válságba torkollik, ami veszélyes társadalmi feszültségeket hoz felszínre, hiszen legelőször a szociális kiadások esnek áldozatul ennek a politikának.

— Mi jelenthet kiutat ezeknek az országoknak?

— Az első, hogy újra kell tárgyalni az egész adósságválságot. 1982-ben, amikor az átütemezések megtörténtek, 20-25 dolláros kölcsönfelvételre mentek. Mint tudjuk, napjainkban ez az ár mintegy felére csökkent, s számottevő emelkedésével nem is lehet számolni. Ez a változás Mexikót, mint az egyik legnagyobb olaj-exportőrt rendkívül súlyosan érinti, s nyilvánvalóvá teszi, hogy a tervezett ütemben képtelen lesz a visszafizetés-

re. Ugyanakkor a másik szélsőséges álláspont sem reális, miszerint el kéne törölni az egész adósságválságot. Átírdaló megoldásokra van szükség. Ilyen lehet az újabb átütemezés, párosulva pótlólagos hitelfelvételi lehetőségekkel. Ez utóbbiakra mindenképpen szükség lenne ahhoz, hogy az adósságvisszafizetéssel párhuzamosan az országok képesek legyenek a belső termelési struktúra átalakítására, s a hosszú távú negatív társadalmi hatásokat is el tudják kerülni. Nehezebb a dolgot, hogy a kormányoknak szinte minden döntésnél mérlegelni kell, hol az a határ, amit átlépve már belpolitikai feszültségek robbannak ki az intézkedések nyomán.

— Vannak-e magyar vonatkozásai ennek a témakörnek?

— Igen, ezek az országok sok olyan ellentmondást tükröznek, amelyek nálunk, tom-paból formában ugyan, de megtalálhatók. (Bár kétségtelen, hogy a mértékek egészen mások). Annál is inkább hasznos lehet az összehasonlítás, mert az ott kiélezetten jelentkező, nálunk csirájukban meglevő problémákat kiváltó belső okok is néha hasonlóak. Ilyen szempontból számunkra afféle „orvosi ló” is lehet ez a régió, amit hiba lenne nem kihasználni. Természetesen mindezek a megállapítások inkább csak egy hipotézisrendszert alkotnak, amit a magyar, illetve a Magyarországon hozzáférhető irodalmak alapján állítottam fel. Valóságosabb véleményrendszerré akkor kerekedhet, ha a helyszínen is tanulmányozhatom a jelenségeket.

— Úgy tudom, hogy erre reális lehetőség kínálkozik.

— Az Országos Ösztöndíj Tanácsnál sikerült elnyernem egy pályázatot, és ha a külföldi fél is elfogad, akkor ösztöndíjjal kezdődően 10 hónapra Mexikóba utazhatok, s valamelyik egyetemen vagy intézetben kutathat, közelebbről is megismerkedhetem a régióval. Egyben biztos vagyok: utána teljesen máshogy fogom látni az egész problémakört.

Zs. E.

Virág Miklós

Virág Miklós 1982-ben végzett egyetemünk ipar szakán. 1982. augusztus 1-jétől az Ipar-gazdaságtan tanszéken dolgozik. Idén a „Kísérlet optimalizációs döntési struktúra létrehozására — a folyamatentropia mint optimalizációs paraméter felhasználásával” című dolgozatával Rudas László díjat nyert.

— A folyamatentropia kérdése már régóta foglalkoztat, hiszen a tavalyi pályázaton pénzdíjat nyert munkád is e témakörből született. Sőt, 1985 tavaszán a doktori értekezéset is ebből védted meg.

— Még egyetemista koromban merült fel ez a kutatás. Ekkor az MKKE MSZI informatika osztálya a „fém-munkás” Vállalat megbízásából elkészítette a vállalat kecskeméti gyára termelésirányítási rendszerének modelljét. Én is részt vettem ebben a munkában. A modellben kiemelt szerepe van a határidős folyamatnak; vagyis annak a folyamatnak, amikor a megrendelő felől jelentkező munkák ütemezése történik. Ebben a fázisban lehetséges vállalati szinten bizonyos tartalomképzés; ez a gyakorlatban a vállalati gazdálkodás igen fontos és nehezen számszerűsíthető eleme.

A modell nagyon bonyolult volt, így e problémakört egyszerűbb modellen kezdtek el vizsgálni. A modell elkészítésekor az is felmerült, hogy mikor és mi alapján beszélhetünk a döntési struktúrák — általában a struktúrák — optimalitásáról. Így jutottam el a folyamatentropia fogalmához.

— Mit takar ez a definíció?

— Az entrópia fogalmát a fizika után a közgazdasági életben is használják már. Az egyetemen az informatika tantárgy keretében oktatják.

Ez tulajdonképpen egy termelési vagy információáramlási folyamatnál; az ebben a struktúrában zajló folyamat határozatlanságát jelenti. Az entrópiát eddig mennyiségi mutatóként használták; én mint minőségi mutatót használtam fel a döntési struktúrák kuantitatív összehasonlításához.

Kutatásaim során mindig foglalkoztatott az a gondolat, milyen kapcsolat van a folyamatentropia és a rendszerben lejátszódó folyamat irányát befolyásoló döntési pontokhoz rendelt valószínűségértékek között. Lehetséges-e optimális struktúra létrehozása, ha optimalizációs paraméternek a folyamatentropiát választjuk? A dolgozatomban elvégzett kísérletsorozat, úgy érzem, igenlő választ adott ezekre a kérdésekre.

— Egy struktúra optimalizálására a gyakorlatban nem mindig adóztak a feltételek.

— Ez igaz, tisztában vagyok azzal, hogy az elméletileg kiszámított „optimális struktúrák” megvalósítása csak nagy nehézségek árán történik. Lehet, hogy ez sokáig tart, de a számítások segítségével legalább megállapítható az, melyik az a döntési pont a vizsgált struktúrában, melyen célszerű a szervezési beavatkozás. Tehát ezek a számítások nagyon sok segítséggel szolgálhatnak az előzetes felmérések és szervezési munkaterv kialakításában.

— Mindez még mindig elég elméletinek tűnik...

— Igen, mert az „entrópia-optimalizálás” még nagyon új dolognak számít, ezzel a témával még soha senki nem foglalkozott. A KTI-ben egyébként kísérletem rövidesen egy esettanulmány-kurzuson szerepelni fog.

R. I.

Rostoványiné Süle Andrea

Rudas László-díjas pályamunkájának címe A nemzetiségek és a nemzetiségi kérdés a nemzetközi kapcsolatokban.

— Hogyan esett a választásod erre a témára?

— Aktualitását az adta, hogy Magyarországon huzamosabb ideje élünk az érdeklődés a nemzeti kisebbségek sorsa iránt.

— Milyen mértékben tekinthető felfedezettnek ez a téma?

— Bizonyos aspektusait sokan vizsgálják nálunk. Jó Rudolf (Magyarország Kutatócsoport) a nemzetközi jogi vonatkozásokat vizsgálja, vagyis azt, hogy nemzetközi fórumokon mennyire van lehetőség a nemzeti kisebbségek védelmére. Magyarországon azonban ilyen mélységben még senki nem elemzte a kérdést. Szocialista irodalomban, ahol egyáltalán nagyon elenyésző a nemzetiségi kérdéssel foglalkozó irodalom, csupán egy jogszólv tanulmánnyal találkoztam, amelyben a nemzetiségi kérdés nemzetközi összefüggéseit tanulmányozták.

— Röviden mit tartalmaz a dolgozat?

— Két részből áll. Az első részben azt vizsgáltam, hogy milyen helyet foglal el a nemzetiségi kérdés a nemzetközi fórumokon, történetiké-kísérlet a kérdés szabályozására? A két világháború közötti versailles-i kisebbségvédelmi rendszer ezt a célt szolgálta. A II. világháború után ennek negatív tapasztalatai következtében háttérbe szorult a nemzetiségi kérdés nemzetközi szabályozása és az egyes országok belügyeként kezelték. Az utóbbi időben vannak olyan tendenciák, mely szerint egyes országok ismét nemzetközi ügyé szereznek tenni a kérdést. Sajnos, egyelőre eredménytelenül, mert a többségük abban érdekelt, hogy a nemzetiségi kérdés belügy legyen.

A dolgozat második részében azt tanulmányoztam, hogy a nemzetiségek tényle-

gesen milyen szerepet töltenek be a nemzetközi kapcsolatokban. A kétnyelvű kultúrák ténylegesen a híd szerepét töltik be a népek között. Rokoni és baráti kapcsolatok révén szélesebb körben nyílik lehetőség a másik ország megismerésére. Vizsgáltam azt is, mennyiben van lehetősége a nemzetiségeknek kapcsolatot fenntartani az „anyorzsággal”. Ez fontos tényező, hiszen ez az egyetlen közege, ahonnan kulturális impulzust kaphatnak.

Erdekes a különböző nemzeti kisebbségek kapcsolatteremtése abból a célból, hogy a kisebbség problémáját együtt oldják meg. Ez könnyebb is, ha van közöttük valamiféle együttműködés.

Vannak olyan nemzetiségek, amelyek önálló államalapításra törekvenek. Persze attól függ, mennyire van megalapozva az önálló államalapítás. Európában nem, de pl. a kurdoknál, a palesztineknél ez a probléma megoldásának egyetlen módja lehetne.

— Kitérsz-e a magyar kisebbségre dolgozatodban?

— Ahol a dolgozathoz adódik, ott írok a magyar nemzeti kisebbségről, de igyekszem nem személyeskedni.

— Hány éve foglalkozol a témával?

— Régóta. Pontosabban 4 éve. Ez volt a szakdolgozatom, majd a doktoriim témája is. De egyéb tanulmányokat is készítettem a témából. Vizsgáltam egy-egy ország nemzetiségi politikáját, illetve különböző országokban élő azonos nemzetiségi kisebbségeket. Mindezeknek összefoglalója a dolgozat.

— Oktatómunkában felhasználod-e kutatási tapasztalataidat?

— Proszemináriumot tartok és a hallgatóim — anélkül, hogy tudnák, mivel foglalkozom mint kutató —, kéri, hogy térjünk ki a külföldön élő magyarok helyzetének megvitatására, amit szívesen teljesítek. Mint ahogy tavaly előtt a fiatal oktatók fórumán is szívesen tartottam előadást a Romániában élő magyarokról.

— Mik a további terveid a témát illetően?

— Szeretnék románul meg tanulni és Erdélybe utazni a további kutatás érdekében. A legközelebbi feladatom a hatvanoldalos tanulmányból húsz oldalt csinálni az Egyetemi Szemlének, ami igencsak más lesz, mint a pályamunkám volt.

— Úgy tudom, a dolgozat bírálói a Magyar Tudományos Akadémia Magyarország Kutatócsoportjának vezetője, Juhász Gyula és egyik kutatója, Jó Rudolf volt. Hogyan értékelték a dolgozatot?

— Pozitív volt a véleményük, noha egyes részletekkel nem értettek egyet. Néhol árnyaltabb megállapítást szívesebben vettek volna. De voltak helyek, ahol véleményük szerint a megfogalmazás keményebb is lehetett volna.

— Végeredményben felfigyeltek a kutatómunkádra, mert azt is tudom, hogy Jó Rudolftól ajánlatot kaptál, mely szerint szívesen venné, ha részt vennél a kutatásában.

— Konkrétan a magyarországi kutatás politikai megközelítésű vizsgálatalóról lenne szó. A jövő héten felvételizek aspirantúrára a Magyarország Kutatócsoporthoz. A dolgok pillanatnyi állása szerint kutatótémám lesz az erdélyi magyarok gazdasági-társadalmi viszonyai 1945–53 között. De más kutatásokba is bekapcsolodom.

— Bízta benne, hogy Rudas László-díjas leszel?

— Lelekem mélyen remélem. Bár tudtam, színvonal tekintetében nem egszélyes a dolgozat, vannak kevésbé jól sikerült részek is. Ritkán vagyok elégedett magammal, de erről a dolgozatról ez volt a meggyőződésem.

B. Kiss

H. E.

Hunyadi Csilla

Öt éve végzett egyetemünk tervezési szakán. Most a vállalatgazdasági kutatócsoport tudományos munkatársa. Az egyik legtehetségesebb fiatal kutatóknak tartják. Piaci típusok és piacértelmezések című dolgozatára kapta Rudas László-díját.

— Csilla, mire gondolsz szívesen vissza diákéveidből?

— Mindenekelőtt: szakkollégista voltam. Rengeteg minidennel foglalkoztam a kollégiumban.

— Úgy emlékszem, elég sokat tédkáztál is.

— Két és fél dolgozatot írtam.

— Miről?

— Készlet- és beruházási ciklusokról és azok matematikai modellezéséről, illetve a Csepel Műveken belüli kapcsolattrendszerekről.

— És mi volt az a rengeteg minden a szakkollégiumban?

— Bejártunk majdnem minden előadásra, a gazdasági, sőt a szellemi élet legjobbjait jártuk hozzánk. Szerveztük a klubot, szociológiai felmérést végeztünk. Aztán voltam szakmai gyakorlaton a Szovjetunióban és AIESEC-en Portugáliában, bebarangoltuk az országot, Kelet- és Nyugat-Európát. De konkrétan, tudatosan, nem készültünk a nagy tudományos életre. Ötödéven kezdünk gondolkodni, hogy hová, milyen területre is menjünk dolgozni. Azért úgy harmadévtől táján elég nagy szemléleti változások estünk át. Nem csináltunk nagy dolgokat, a kollégium szelleme az, ami fontos volt.

— Mikor, miből doktoráltál?

— Két éve. Chikán Attila kisorsította az emberből. Készletciklusok matematikai elemzéséről.

— Ez elég távol áll mostani témádtól, a piac történeti elemzésétől.

— Nagyon gyorsan kellett megírnom, mert nem ártott a státuszhoz, úgyhogy a régebbi témámból írtam. Ma is foglalkozom egyébként készletgazdálkodással. Nem állnak olyan távol egymástól ezek a témák. A készletgazdasági elemzésekhez kellett a matematikai módszerek és a készletgazdálkodást sem lehet csak a vállalatban belül vizsgálni. Mindig ott van a vállalati környezet, a piac.

— Hol dolgoztál az egyetem elvégzése után?

— A KSH Gazdaságkutató Intézetében. Gazdasági előrejelzéseket végeztünk, a szabályozórendszer hatásait vizsgáltuk a vállalatok magatartására. Az én témám elsősorban az importrestriktív hatásainak vizsgálata volt. Izgalmasnak találtam, akkor kezdődött a bizalmi válság a gazdaságirányítás és a vállalatok között. Aztán 83 elején Chikán Attila elhívott az akkori Szocialista vállalat főirány kutatócsoportjába.

— Nem érzed úgy, hogy ez a csoport valamit kisse periferián van az egyetemen belül? Pedig az övé az egyetlen országos kutatási főirány az egyetemen.

— De érzem. Most talán közelebb kerülünk az oktatási

reform kapcsán. Több konkrét javaslatot kidolgoztunk új integrált tárgyak programjára, ott vagyunk a szakbizottságokban. En Gábor R. Istvánval együtt a mikroökonomia oktatására készítettem programot.

— El is fogják fogadni?

— Nem reménytelen. A szakbizottság elfogadta.

— A kutatócsoportban mi a munkátok, a munkád?

— Négy altémával foglalkozunk. A mikroszféra és társadalom címűt Herédi István, a mikroszféra és gazdasági környezet címűt Sárközy Tamás, a vállalati szervezet címűt Máriás Antal, a vállalat belső működési mechanizmusai foglalkozót pedig Chikán Attila fogja össze. Az egész főirányt Csáki Csaba felügyeli, a munkát Attila koordinálja. En a Sárközy-témán belül a piaccal kapcsolatos elméleti és empirikus kutatásokat koordinálom.

Még a gémmkánkról is érdekes beszélni. Nem csak azért fontos, mert az egyetemi fizetésből nem lehet megélni...

— Mennyi a fizetésed?

— 4950. Több mint a kortársaimé az egyetemen, mert a Gazdaságkutatóban viszonylag magas fizetésem volt. Altlóltag hamarosan emelni fogják. Azért lenne fontos, mert építkezem...

— A szüleid nem segítenek?

— De segítenek. Jó a kapcsolatunk velük. Bár mindig is elég függetlenül éltem; szüleim öt éves koromban elváltak és én nagyon korán elkerültem otthonról. Szóval, nem csak a pénz miatt fontos a gémmk, hanem tudományo-

san is komoly, érdekes munkáink vannak. Vizsgáltuk például a Medior két évtizedének üzletpolitikáját, hogy miért vannak ilyen komoly fizetési problémáik. Elég sok vállalatnál dolgoztunk a termelésirányítási, a készletgazdálkodási rendszer átszervezésén. Így sokkal előbb a kapcsolatunk a vállalatokkal, mintha pusztán tudományos kutatók lennénk. Néha még publikálni is lehet belőle. Például árnyalt megfigyelésből készítettünk egy nagyobb tanulmányt, amelyben készletgazdálkodási szemszögből tekintettük át 1960-tól a fő makrogazdasági folyamatokat. Ebből írunk most egy könyvet. Több tanulmányt is írtam gémmkámunka alapján.

— És mindemellett ott van a saját piaccelméleti kutatásod.

— Igen. A kutatásunk végső célja, hogy elméleti síkon választ adjon a piaci mechanizmus hazai továbbfejlesztésével kapcsolatban felmerülő legfontosabb kérdésekre. A piac működési logikáját, törvényszerűségeit, az eltérő piactípusok jellegzetességeit szeretnénk feltárni. De nem tudunk addig választ találni kérdéseinkre, amíg a fogalom használatában ilyen elméleti tisztázatlanság van. Szerintem ez a fogalmi tisztázatlanság, a lényegileg eltérő vonásokkal jellemezhető tranzakciótípusok összemosása, a különféle piaccelméleti összekeverés zavarhoz vezet. Ezért értetlenül állunk a jelenség előtt, hogy a nálunk kialakult piaci mechanizmus nem képes betölteni azt a gazdaság-szervező, gazdaságintegráló erőt, amelyet a reform indúlásakor a piac szerepének nö-

„Soba nem lehetünk tökéletesek”

— Tanár úr, hosszú szakmai pályán mikor voltak a fontosabb állomások?

— Az első talán az volt, amikor 1957-ben felvettük: vajon mennyire folyik a mezőgazdasági termelés a jövődelmezőség, az értéktörvény alapján. Új volt, amit állítottunk, hogy a mezőgazdasági szövetkezetekben is létezik vállalati érdek, megpedig az egy főre jutó bruttó jövedelem maximalizálása. És fontos, hogy ez a tsz-tagok személyes érdekességével össze legyen kötve. Korábban a maradékul érvényesült, az összes kötelezettség levonása után a maradékból részesedtek a tagok.

— Meddig volt jellemző ez a rendszer?

— Nagyjából a 68-as új mechanizmusig. Később akkora volt a változás, hogy az a tagok részesedését már munkabér-jellegűvé tette, így elszakadt a részesedés és az eredményhez való hozzájárulás közötti kapcsolat.

— Ez nyilván a tulajdonosi tudatot is érintette.

— Hát, a tulajdonosi tudatot már a tsz-szervezés gyorsasága is érintette. Ez meg ma is érződik.

— Részt vett ön a 68-as reform munkáiban?

— Igen, Cserdes Bélával együtt az irányítási és az érdekesség összefüggéseiről készítettünk résztanulmányokat.

— Hasznosultak ezek a gondolatok?

— Igen, lényegében. Az, hogy a tsz-ek kerüljenek végre a bruttó jövedelmi érdekesség alapjára, hogy a gazdálkodás egy főre jutó bruttó jövedelmének hatása legyen a személyes jövedelemre, s hogy az önállóság feltételeként általánosan legyen lehetőségük fejlesztési alap készítésére.

— Tehát azért ne tűnjenek el a különböző színvonalú tsz-ek közti különbségek a személyes jövedelemben?

— Igen. De ezek a különbségek társadalmi okokból csökkenjenek, hiszen különböző a rosszabb helyzetű tsz-ek nem tudják megtartani tagjaikat. Később ez a kiegyenlítő hatás túl jól érvényesült.

— Később mivel foglalkozott?

— Fontos kérdésnek tartottam a vállalati struktúra problémáját a mezőgazdaságban. A hetvenes évek derekán a mezőgazdasági vállalatok koncentrációjának hatását kutattuk a hatékonyságra. A nagy összevonások segítettek a termelés növelését, de a hatékonyság gyengült.

— Az utóbbi években az új feltételek közötti növekedést vizsgáltam. A mezőgazdasági termelés növekedése mellett a felhasználásban maradó jövedelem reálértéke stagnált.

— Nőtt az elvonás?

— Igen, nőtt az elvonás, csökkent a támogatás, az agrárgólló kinyílt, és 1975 után három évig az egységnyi termelésre való ráfordítás hányada is nőtt. Csak az adhat kiutat, ha a termelés ér el további költségsökkenést, még ha ez nehéz is, hiszen például a felhasznált ipari eszközök egyre drágulnak. Tehát itt az ipartól is kell segítség, árban, választékban, hiszen az agrár- és az ipari szféra helyzete nem választható el egymástól. Ez az egyik dolog. A másik: a szervezeti feltételek. A belső üzemi szervezeti és érdekeltégi rendszer, s itt visszatérhetek oda, ahonnan 57-ben elindultam. A

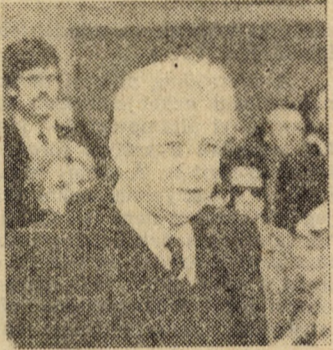
gazdai érdekelttség

megteremtéséről van szó. A meggyarapodott eszközöket kell hatékonyan, jól használni. Eddig ebben a tagok nem voltak érdekelték. Sőt, a bérszabályozás ezt meg sem engedte — bár sokat változott, de nem eleget. Szerintem a tulajdonosi érdekelttség csak így, kicsi csoporton belül, a költségérzékenységen keresztül teremthető meg, hiszen például a tökéletesülésről már nem az egyes dolgozó tehet.

— Tanár úr! Ön már 57-től ilyen reformnézeteket vallott. Látta-e a súlyos gazda-

sági ellentmondásokat az „ötvenes években”? Hiszen akkor már az egyetemen oktatott.

— Valóban, 49-ben kezdem dolgozni demonstrátorként Berei Andor tanszékén. Nem olyan egyszerűek ezek az „ötvenes évek"! Az első hároméves terv rendkívül nagy eredményeket hozott. A tervgazdálkodásnak akkor ez csodája volt. A gazdasági problémák, ellentmondások csak 52-ben jelentek meg, különösen a mezőgazdaságban. 53 tavaszán, nyarán a mezőgazdaság megröppant.

— Erzékeltek mindent itt, az egyetemen? Ön érzelte?

— Hogyne. Nyáron odahaza voltam a faluban. Osliban, Kapuvár mellett. A termés visszaesett, a kötelező beadás maradt. Mindent elvitték, azt is, ami a családnak, és ami a termeléshez kellett.

— Volt arról szó a tanszéken, az órán? Ön beszélt erről?

— Nem rejtettem véka alá a véleményemet. De mindez abban az időben a legfelső vezetők tudomásával, utasításra történt. Szó került erről, de aki problémát látott benne, az hamar megkapta azt a választ, hogy nem elég kemény, elbizonytalanodik a nehézségektől. És akire ezt mondták, azt hamar leváltották.

— Itt az egyetemen is?

— Az egyetemen általában nem.

— Miért? Az egyetem kulturáltabb volt? Vagy nem volt fontos hely?

— Nem is tudom. A tanszéken Berei Andor tudta ezeket a problémákat és nem vont le különösebb következtetéseket azert, ha szóba kerültek. Emlékszem, 54 végén volt egy cikkem, amely támogatja a vásárlóerő 53 utáni növelését. Berei meg akarta jelentetni, de aztán csendesen visszavette, mert ő már tudta, amit én nem, hogy 53-mal szemben ellentámadás következik.

— Mégis, milyen érzés volt az ötvenes években gazdaságot tanítani?

— Kérem szépen! Ez nem tanítási problémaként jelentkezett. Láttuk, hogy van egy valóság, és ennek jelentős részben nem felel meg az az ideológia, amit mindenneke előtt Sztálin alapján tanultunk, tanítottunk. De ez akkor még nem elvi, mechanizmusprobléma volt számunkra! Másrészt sok dologban elfogadtuk, hogy az eltérés a háborúra való felkészülésből következik. Ne felejtse, ekkor zajlott a koreai háború. És mondom, 52-ig a gazdaságban nem volt baj.

— És a politikai torzulásokat hogyan érzékelték?

— Ezek először csak a társadalom kis részét érintették. A deklassáltakat...

— ... Aztán a kulákokat...

— Igen... Ott volt a sztálini jelszó, hogy támaszkodj a szegényparasztra, nyerd meg a középparasztot és harcolj a kulák ellen. És ez a harc a likvidálás volt...

— Bizonyára ön is látta...

— Igen. A faluban csak egy-két kulák volt. A falu nem tartotta őket annak. Megszégyenítették őket, a begyűjtésnél velük fogatták be a lovakat, amikor a kocsira a cigányokkal felrakták a begyűjtött terményt. Ezek a dolgok visszatetszést kellettek bennem is. De már előbb a Rajk-per! A kollégiumban rettenetes megdöbbenést váltott ki! De a kollégium lakói NEKOSZ-osok voltak, akik hittek a pártban...

— Megdöbbenek, de elhitték?

— Igen. Én sem tudtam igazán meggyőzni magam, nekem problémát okozott, nem nagyon hittem benne.

Kicsit ennek folytatásaként

láttam a kulákregulákat,

a szövetkezetszervezés túlkapásait. De akik csinálták, a beadási, a tanácsi, a pártvonal is parasztszármazású volt. Ezeket a dolgokat sokáig elfogadtatták az emberekkel. A helyzet 52-re éleződött igazán csak ki.

Nekünk, fiataloknak az egyetemen azonban nem volt meg a felkészültségünk, hogy a bajok okait elemezni tudjunk. Csak 53, a Nagy Imre-beszéd adott problémáinkra bizonyos válaszokat. Ez indította meg a hatékonyságról, az irányításról a gondolkodást nálam is.

— Ön is volt NEKOSZ-os?

— Igen, 48 márciusától kerültem a Dózsa kollégiumba, majd a Pataky István kollégiumba. Mint aktív közmunkás vettem részt az új egyetemen beindításában, szervezésében. Hősök volt! Tanultunk, tanítottunk, igyekeztünk egy cikket előre olvasni, mint a hallgatók...

— Mikor lett párttag?

— 1950-ben.

— Miért?

— Mint az ifjúsági mozgalom aktív tagja. Azok, akikkel együtt dolgoztam az egyetemen beindításában, többnyire párttagok voltak. A közös tevékenység alapján merült fel, hogy lépjek be én is. Egyűvé tartozónak éreztem magam velük.

— Kik voltak azok?

— Szabó Kálmán, Máriás Antal, Csizmadia Ernő, Cserdes Béla, Lengyel Gábor (akit 56-ban a Parlament előtt agyonlőttek), Keserü Jánosné, Bikics István, Halmi Erzsébet, Gyurkó Lajos...

— Pártfunkciót is viselt?

— Igen, 51-ben a tanári alapszervezet párttitkára lettem.

— Voltak-e minőségében konfliktusai?

— Hát napirenden voltak az olyan kérdések, hogy ki honnan jött, hogy éberség, hogy az ellenséget magunk között kell keresni. Megjelentek a feljelentések, névvel, név nélkül. Aztán a szakértettség, akiknek ha a tanulmányi eredménye nem volt jó, pártfegyelmit kaphattak. Ez egy ilyen korszak volt. Én ma is csak azt tudom mondani, hogy nagy körültekintésre törekedtem.

— Mennyire okozott mind az önnek akkor lelkiismereti gondot? Mondjuk a névtelen feljelentések...

— Rájöttem, hogy sokszor eltűlése, elferdítése bizonyos dolgoknak egy-egy feljelentés. Igyekeztem az emberi problémákat figyelembe venni. Emlékszem, egy fiú azért került pártfegyelmi elé, mert este a vacsoránál elfogyott a kenyér, s ő kifakadt, olyan megjegyzést tett, ami a rendszerre vonatkozott. A kollégái feljelentették. Kiderült aztán, hogy gyomorfekélyes és éhségfájdalmi vannak. Kapott azért a fegyelmi bizottságtól valami nem súlyos büntetést. Én szívem szerint nem adtam volna neki.

— Meg kell érteni, hogy egy kor légkörében létezik az ember. Egy szervezethez tartozik, amelynek megvannak a működési szabályai. Annak

idején ezek a dolgok egészen más megítélés alá estek, mint ma.

— Tanár úr! Ön, miután 55-ben elment a Közgazdasági Intézetbe, 61-ben került vissza az egyetemre. Azóta tanszékvezető és pártbizottsági tag. Mit képviselt azóta a posztokon az egyetempolitikában? És mit képvisel most, az új reformkonceptió kapcsán?

— 61-ben, mikor visszakerültem, 55-höz képest nagy fejlődést tapasztaltam, de ez nem módosította alapvetően az oktatott, jórészt szovjet indított közgazdasági nézetrendszerét. A nagy változást tulajdonképpen csak Szabó Kálmán rektorsága hozta. A gazdaságirányításban elindult változással összekötte

alapvető változásokra

törekedett a gazdasági képzésben. Ebbe kapcsolódtam be, mint a párt-ve oktatás tudománypolitikai felelőse. A reform lényege volt az új gazdaságirányítási rendszer, a vállalat megismerése, a vállalati gazdálkodás kézségeinek, módszertani fegyvertárának kialakítása, a számítástechnika elterjesztése. Az ideológia mellett erősödött a gyakorlat, az esettanulmányok szerepe. Úgy gondolom, ma is ezeken a vonalakon kell továbbmenni.

— Mégis, milyen fő problémákra, feltételekre hívna fel a figyelmet?

— Eddig minden reform tapasztalata az volt, hogy a fejlődésbe végül az került be, ami az egyes tanároknak a tarsolyában volt. Nem a tanárok igazodtak az elvekhez, hanem az elveknek kellett a személyi és egyéb feltételekhez igazodni. Ezek a nehézségek most is meg fognak jelenni.

— Visszatérve az eredeti kérdésre, mi vezerte a 25 év során posztjain?

— Az vezérelt, hogy olyan oktatási megalapozást kell adni, amely a gazdálkodásban nagyobb eredményességhez vezet. Hogy a szocialista gazdálkodás, a szocializmus meggyőzővé, elismertté váljon. És ez csak az eredmények által lehet. Olyan közgazdászokat kell nevelnünk, akik felismerik a problémákat és progresszív irányba mozdítják a gazdálkodást, annak szervezeti feltételeit, egész rendszerét. Mag kell adni azokat a habitusokat, amelyek nem öngazoló, hanem felismerő, fejlesztő gyakorlatokhoz vezetnek. Nézze, megtanultuk: nem jó, ha robbanásszerű fellépések takarítják el a fejlődés útjából az akadályokat. Soha nem lehetünk tökéletesek, szükség van a folytonos megújulás készségére. Nagy probléma, hogy nálunk sokszor nagyon erős az öngazoló, ha valaki megbolygatja a dolgokat, rögtön megijedünk. Pedig hatékonyan ott nem lehet gazdálkodni, ahol a termelési egységénél nincsen készlet, készség, felelősség...

— ... Önállóság...

— Igen, önállóság, önmagammal való felelősség. Enélkül nincs hatékony gazdálkodás. Ilyen, gazdasági cselekvést irányítani, formálni tudó emberekkel kell képezni, ehhez kell tudományos megalapozottság, akkor érhetünk el a célunkhoz.

— Tanár úr, köszönjük.

B. Kiss Tamás

Nemzetközi

kapcsolataink helyzete

(Folytatás az 1. oldalról.)

pénzügyi feltételek kedvezőek és kevésbé érintik saját pénzügyi lehetőségeinket.

Az irásos tájékoztatóval kapcsolatban néhány kérdést intézték a rektorhelyetteshez. A kérdések egy része a hallgatók külföldi utaztatására vonatkozott. Válaszában elmondta, hogy évente 4 csoport vesz részt a Szovjetunióban termelési gyakorlaton. Előnye, hogy erre biztosít a minisztérium valamennyi pénzt. Ezzel szemben a bolgár és az NDK termelési gyakorlatra rendkívül nehéz összeadni a csoportot. Évente 40-50 diák utazik AIESEC keretében, ezenkívül a nemzetközi TDK-konferenciára való pozsonyi kiutazás is egy lehetőség, amit egyetemünk finanszíroz. Mindezen felül évente 2-3, hallgatónk pályázat útján nyert ösztöndíjjal tartózkodik hosszabb ideig külföldön. Jelen pillanatban egy lányhallgatónk utazott Kínába.

Itt említette meg Bora Gyula, hogy a fiatal oktatók közül kevesen jelentkeznek szocialista országok ösztöndíjas pályázatára nyelvtudás híján.

Horváth Gyula, a KISZ-bizottság titkára hangot adott a diákok rossz véleményének az azal kapcsolatban, hogy az itt tartózkodó amerikai diákok helyébe kizárólag oktatók utaznak Amerikába. Kérdése arra irányult, milyen lehetőség van a jövőben a hallgatók amerikai kiutazására.

Csáki Csaba rektor hangsúlyozta, hogy a kapcsolat egyetemünk számára elsősorban anyagi szempontból fontos, miután az amerikai diákok dollárban fizetnek, itt-tartózkodásukról és csak kvázi cseréről beszélhetünk, miután évente csak 4-5 oktatónk sikerül kiutazni.

Ezért jelenleg

csak a fiatal oktatók utazását

preferálja az egyetem, azért mert ők itt maradnak és külföldi tapasztalatuk bizonyára hasznosul a munkájukban. Amíg a cserekapcsolat ilyen volumenű lesz, addig ezt a körülményt vállalni kell. Az a 16-18 amerikai hallgató egyetemünknek nem okoz gondot, jegyezte meg Csáki Csaba — és a hallgatók számára is érdekes színtörténet jelent a velük való találkozás. Mindemellett az egyetem messzeemenő támogatja az AIESEC kapcsán Amerikába utazó hallgatókat, de az egyéniileg kiutazni vágyókat is.

Kovács Sándor fontos kérdésként vetette fel az egyetem tudományos programjának összekapcsolását az oktatás fejlesztésével. Csáki Csaba a gondolattal egyetértett, majd hozzáfűzte, ahol az egyetem rendelkezik a pénzzel, ott ilyen vonatkozásban könnyebb is az irányítás. Majd megemlítette a

Soros- és Rockefeller-alapítványokkal

történt tárgyalásokat, amelyek eredményeként a kiutazások számát jelentősen növelhetné egyetemünkön. De az utazások terén egyéni aktivitásra is szükség van, jegyezte meg. Hogy utazzunk, vendégeket is kell fogadnunk, nemzetközi konferenciákat kell szerveznünk, amelyek a kapcsolat-teremtés szempontjából is fontosak. Ilyen szempontból a kiutazási lehetőségek kétség-telenül jobb, mint az egyetem pénzügyi fedezete. A Ráday kollégiumban viszont megnőtt a külföldiek fogadásának lehetősége. Ha más nem, színvonalas szállást tudunk biztosítani.

Szigeti Endre az egyetem fényének fokozása szempontjából fontosnak tartja a nemzetközi kapcsolatokat. Mindent továbbra is támogatja a

szakszervezet részéről. Hátrálatja a kapcsolatteremtést, hogy helyenként nyelvi problémák vannak. Ezért javasolta felújítani az egyetemen a nyelvi tanfolyamokat rövid időn belül. Ezenkívül javaslatában kitért arra, hogy szükséges megvizsgálni, hogy a nemzetközi csoport létszáma elegendő-e a megnövekedett feladatra. Örvendetes fejleményként könyvelte el az Egyetemi Tájékoztatót, amelyből pontosan értesülhet az egyetem a kiutazásokról, de a tapasztalatok és eredmények közlésével tovább kell fokozni a nyilvánosságát.

Tóth Tamás az egyetemi kezdeményezésekben rejülő belső tartalékok feltáráásával egyetértett. Mint mondtotta, a tanszékvezetőknek a jövőben jobban ösztönözni kell az oktatókat e tekintetben. Továbbá egyetértett a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó apparátus létszámának növelésével.

Némethi Gábor kifogásolta, hogy sem szocialista, sem nyugati szakembereket meghívni nem tud az egyetem, amely a kapcsolatteremtés hátránya.

Kovács Sándor javasolta a Ford-ösztöndíjak tapasztalatait megvizsgálni, a kiutazások hasznosítása érdekében.

Forgács Csaba véleménye szerint, ha a kiutazási terveket az oktatók előre ismernek, nagyobb előnnyel folytatnák a nyelvtanulást.

Selmeci Lajos örvendetesnek tartja, hogy az egyetemnek saját lehetőségei vannak a kapcsolat bővítésére. De mint mondtotta, nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy az egyetem a döntési lehetőség mellé nem kap megfelelő devizafedezetet a kiutazásokhoz. Ennek érdekében feltétlenül

lépéseket kell tenni

— javasolta.

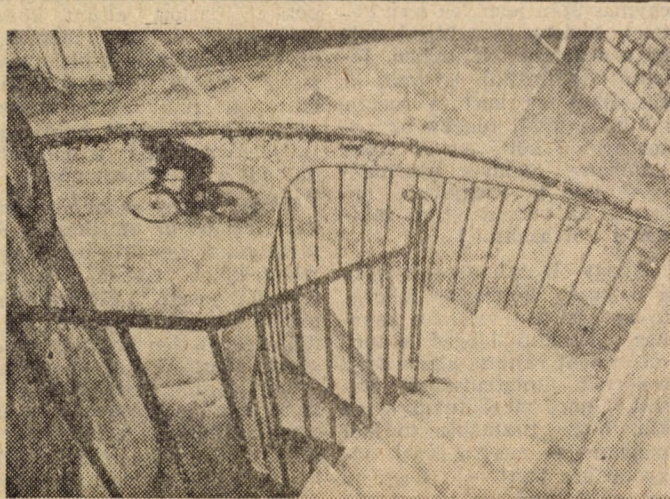
Bora Gyula a szakmai tapasztalatok továbbadására elengedhetetlennek tart egy ütöképes nyomda biztosítását. Tájékoztatóul elmondta, hogy a nemzetközi csoport apparátusát több bővítették egy felnapos gépiróni státusszal, de így is szükség lenne még egy munkaszerőre.

Szarvas László pb-titkár összefoglalójában hangsúlyozta: a nemzetközi kapcsolatok alapvető szükségleteket elégítenek ki, ugyanakkor a lehetőségek korlátozottak. Ennek minisztériumi, irányítási, pénzügyi és belső nyelvismereti hiánya van — állapította meg, majd megfogalmazta a tapasztalatok alapján a legfontosabb soron következő feladatokat: A nemzetközi kapcsolatok keretében folyó tevékenység legyen minden vonatkozásban része az egyetemi életnek. Az oktatók értékelésénél is figyelembe kell venni ezt a vezetőknél.

A jövőben a tanszékvezetők feladata, hogy a külföldi tapasztalatok szakmai hasznosítására nagyobb hangsúlyt helyezzenek, kihasználva az Egyetemi Szemle nyújtotta lehetőséget. A nemzetközi kapcsolatok belső bázisának szélesítése érdekében hangsúlyt kell helyezni a nyelvtanulásra, ezt a követelményrendszerbe is bele kell foglalni. Lépeket kell tenni a Művelődési Minisztériumnál, hogy az új gazdálkodási rendszernek legyen nyoma a külföldi utaztatás pénzügyi alapjainak biztosításában is. Számolni kell a nemzetközi kapcsolatok politikai-ideológiai hatásával keleti és nyugati relációban. Elengedhetetlenek az olyan kapcsolatok, amelyek a KGST-vel vannak összefüggésben. A hatás tekintetében építeni kell a társadalmi kritikára, de fel kell figyelni az utazások külföldi hatására, mint politikai erőzóra is.

A párt-ve elfogadta a vitában gazdagított tájékoztatót és az állami vezetés számára megfogalmazott feladatokat.

H. E.

Henri Cartier — Bresson: Hyères — Franciaország 1932

HVG-PORTRÉ

Húshagyo kedv, Hővesztésre ítélt, Hitelnépesség, Centiméter. Ha egy vetélkedő kérdései között szerepelnének, és egy újság lenne a kitalálható fogalom, akkor biztosan sokan rávágnák a megfejtést: HVG! Ezek a mondatok a címlapon kiabálnak, de emögött hogyan lehet és kell tájékoztatni, illetve miként fest ez a HVG esetén. Erről beszélgettünk Vince Mátyás főszerkesztővel.

— *Hogyan vezetett az útja a HVG főszerkesztői székébe?*

— Tulajdonképpen ez az út viszonylag simának nevezhető. 1970-ben fejeztem be a Közgazdasági Egyetemet elméleti és tervezési szakon, de már a végzés előtt a szakmai gyakorlatokon több hónapot a Világgazdaság napilap, a zöld újság szerkesztőségében töltöttem. Nagyon megszerettem azt a légkört és munkát, így az egyetem után, élve a lehetőséggel, ott helyezkedtem el, mint gyakornok. Később elkezdtem a MUOSZ újságíróiskoláját, de közben 1973-ban tizenegy hónapra behívtak katonának, Dél-Vietnámba kerültem a Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottság magyar kontingensébe, mint angol tolmács. Így az újságírói diplomát csak utána, 1974-ben szereztem meg. Először világgazdasági kérdésekkel foglalkoztam a lapnál, majd a magyar külkereskedelem dolgaiba ástam bele magam. 1975-ben lettem rovatvezető-helyettes, majd ugyanabban az évben rovatvezető.

Akkoriban már sok helyen felmerült az az elképzelés, hogy a napi Világgazdaság mellett kellene egy szélesebb közönségnek szóló gazdasági újságot indítani. Végül megszületett a döntés az új hetilapról, ami azzal a következménnyel járt, hogy a napi VG belső terjesztésűvé vált. Sokan támogatták azt az ötletet, hogy az új lapnak lehetőleg fiatal főszerkesztője legyen, így esett rám a választás. A kinevezésemet 1979. április elsején kaptam meg, és június elsején már kint kellett lennünk az utcán.

— *Mennyiben tükrözte a HVG létrejötte és sikere a közvélemény nagyobb gazdasági érzékenységet és érdeklődését?*

— Azt hiszem, törvényszerű, hogy a rosszabbodó gazdasági helyzet miatt az emberek fogékonyabbak lesznek a gazdasági kérdésekre, problémák iránt. Felvetődik az átlagpolgárnál az „ugyan miből és hogyan is élünk?” kérdése, s erre valahonnan választ is vár. Természetesen nem ez volt az egyedüli ok egy ilyen típusú, nem kifejezetten közzgazdasági-szakmai újság megjelenésére, de talán ez volt az egyik legfontosabb tényező. Ez pedig teret biztosít minden olyan lap-

nak, újságíróknak, amely vagy aki ezt a fajta tájékoztatást tűzte ki célul maga elé. Ugyanakkor viszont felmerül a tájékoztatás tárgyilagosságával kapcsolatban az a gond, hogy a sajtóirányítás és a politika kétségtelenül érzékenyebb lett az utóbbi időben a bíráló és a negatívumokat feltáró hangokra. Ezek néha valóban háttérbe szorítják a pozitív eredményeket, pedig a kettő közti egyensúly fenntartása fontos.

— *Más lapokkal összehasonlítva, a HVG számára hol*

Vince Mátyás a HVG főszerkesztője
Nagy Gábor felvétele

vannak a tájékoztatás határait jelentő cölöpök?

— Ezek egy-két alapvető határkövető (például az ország alkotmányos rendje, szövetségi kötelezettségei) eltekintve általában eléggé láthatatlanok. Viszont adott esetben kitapogathatók, kipróbálhatóak. Ehhez persze a sajtóirányítás ad fogódzkodót. Azt hiszem, hogy az írott magyar sajtóban a példányszámától függően a különböző újságok részére különböző a tűréshatár. A mi heti 130-140 ezres példányszámú lapunk cölöpjei bizonyosan messzebb vannak leverve, mint az egy-millió példányszámú Nők Lapjának, vagy a félmillió Szabad Földnek, ugyanakkor szűkebb a mozgásterünk, mint mondjuk a Valóságé, a Mozgó Világé vagy a Tiszatájé. Persze, a cölöpök távolsága attól is függ, hogy milyen az adott lap profilja, milyen kérdésekkel foglalkozik alapvetően.

Összességében azt hiszem, megfelelően kihasználjuk azt, hogy az említett „munkamegosztás” érvényesül. Ezenkívül érzésem szerint gazdasági kérdésekben a tájékoztatás ma eléggé nyílt, amin azt értem, hogy a széles nyilvánosság előtt is sok belső szakmai probléma kerül megvitatásra.

— *Hogyan érzékelik, és ér-*

tékelik a nyilatkozók ezeknek a cölöpöknek a helyét?

— Azt kell mondanom, hogy a megkérdezettek általában szívesen nyilatkoznak a HVG-nek, de az igazsághoz tartozik, hogy néha mintha kicsit visszariadnánk a lehetőségektől. A Portré rovatban például nagy családások is értek bennünket, hiszen a megkérdezett, a gazdasági hierarchiában vagy a közzgazdasági életben nevet szerzett személyiségek közül sokan elzárkóznak a beszélgetéstől.

— *Mi lehet ennek az oka?*

— Azt hiszem, nem magától a nyilvánosságtól félnék, hiszen amúgy is elég gyakran szerepelnek. Talán éppen ellenkezőleg, attól a vádtól tar-

formációkkal a többit megelőznie, az egyáltalán nem rossz dolog. Végére is a sajttóban azért létezik valamiféle versenyszellem. Lehet, hogy újságíró-kollégáim ezért megharagszanak rám, de nem vagyok biztos benne, hogy a HVG rendszeres „jóinformáltsága” nem állít-e ki rossz bizonyítványt róluk.

— *Hogyan érvényesül a Magyar Kereskedelmi Kamara ellenőrző szerepe?*

— Ellenőrzésről semmiképpen, inkább irányításról beszélhetnénk. A Kamara alelnöke a szerkesztő bizottság elnöke. A testület egy-két hónaponta ülésezik, és főleg stratégiai, általános tartalmi kérdésekben lát el tanácsadó szerepet. A mindennapi újságírói munkába tehát a Kamarának nincsen direkt beleszólása, természetes azonban, hogy bizonyos kamarai érdekeket szem előtt kell tartanunk.

— *Hogyan születnek a HVG-re oly jellemző címek?*

— Ahhoz, hogy a címek frappánsak legyenek, kellenek olyan személyek, akik képesek kitalálni azokat. Nálunk kezdetben egy ember volt a „címfelölős”, de közben kiderült, hogy a szerkesztőségben igen sokan vannak, „akiknek rájár az agyuk” az efféle szójátékokra. Az idők folyamán egyfajta nemes vetélkedés is kialakult a HVG-nél: ki tud minél jobb címet kitalálni.

— *Megváltoztatná-e, és ha igen, hogyan a lap felépítését?*

— Azt hiszem, a lapstruktúrán alapvetően nem változtatnék semmit, jelen pillanatban ennek nem érzem szükségességét. Azonban apró csiszolásokra szükség lenne. Először is, néha nyomasztónak tűnik a hirdetések mennyisége. Ez nem jelenti azt, hogy ez a szerkesztőségi információ terjedelmének rováására menne, hiszen az, hogy a lap 64, vagy 48 oldalas, nem befolyásolja a cikkek mennyiségét, azokra mindig van 32 oldal. Úgy gondolom, kicsit divat is lett a HVG-ben hirdetni, még azoknak is, akik nem is a HVG olvasói körét célozzák meg reklámjukkal. Azt is nagyon hosszú az átutási idő. Ha csak rajtam múlna, megpróbálnám ezt oly módon kiszűrni — és ezzel a hirdetések tömegét visszaszorítani —, hogy radikálisan megemelném a hirdetési tarifát.

Ezenkívül szívesen növelném a szerkesztőségi oldalak számát, ám ennek két objektív akadályja is van. Egyrészt nincsenek meg hozzá a megfelelő anyagi eszközök, de a legfontosabb, hogy a személyi feltételek sem adottak a terjedelem bővítéséhez. A magyar sajtóban ugyanis létszámszop van érvényben, és a szerkesztőségünk gárdája már így is rettenetesen túlterhelt, a pluszoldalak elvállalásához egyszerűen nincs emberünk.

Nagy Gábor

(Feszülő ideggé...) S aki a Circumderunt-ot írja, az már számot vetett mindennel: „Körülvettem engem a világ dolgai, / és nincs erő közülük kiszabadítani. / Talán nem is akarám. / Tán így rendjénvaló. / Halál elől ne meneküljön, az ki meghaló.” Még nem fogta a kezébe a halálos adag mérget tartalmazó injekciós tűt, de már évek óta oly léten kívüli állapotban van, hogy ezt a kis mozdulatot bármikor megtetheti.

A tragédia hamar bekövetkezett. 1976. egyik őszi reggelén egy kis csapat — a költő barátai — indult el a Kolozsvár környéki erdőbe a napokkal azelőtt eltűnt költő megkerítésére. A megletés egyenlő volt az örök bizonyossággal: Szilágyi Domokos kihűlt jégcsapszívvel, de merev szemének útkereső homályosságával feküdt a domboldalban: a csillagokat nézte.

Dóczy Péter azonban nem itt fejezi be az emléket. A zárósortokat egy 1971-ben megjelent kötet verséből (Test a testtel) veszi: „Elérhetetlen marad valami, / valami mindig elérhetetlen marad, / de egyre ismerősebb az út odáig: / mert mindig újrakezdjük, / mert mindig újrakezdjük, és egyre otthonabb a táj: / térleget testünkre rajzolódik. / A titkok titka ez: az újrakezdés.”

Zs. E.

Tájékoztató

A TISZATÁJ 1985/12-es számában olvasható JOÓ RUDOLF: A KISEBBSÉGI DEMOKRÁCIA FOGALMA című tanulmánya.

„A történelmi tapasztalatok szerint a 20. században kétféle eszméi megközelítés nehezebbé, illetve tette lehetetlenné a nemzetiségi viszonyok helyes megértését és optimális szabályozását. Az egyik az az individualista-liberalista feljogás, amely idealizálja az egyént és a társadalmi-gazdasági viszonyok mindenféle beavatkozástól mentes, szabadelvű alakulását. A másik az a centralista-etatiszta nézet, amely az erősen központosított államot a társadalmi-működés legmagasabb rendű fokaként, az emberi viszonyok egyetlen hatékony alakítójaként kívánja láttatni. (...) Az egyik esetben az atomizált állampolgárok együttese, mint társadalomkép teszi kérdésessé a nyelvi-kulturális másságra épülő szerves közösségképződés értelmét és jogosultságát. A másikban egy központi, hatalmi eszközökkel előidézett

monolitikus „nemzeti” egység

zárja ki végössorron mindenféle autonóm csoportszerveződés lehetőségét. (...)

A klasszikus polgári demokratikus politikai koncepció nemzetiségi egyenjogúságon elsősorban az állampolgárok — valamennyi állampolgár — jogi egyenlőségét érti. (...) Látni kell azonban a szóban forgó koncepció egyoldalúságait és hiányosságait is. A szólás szabadsága nem jelenti szükségszerűen az anyanyelven szólás szabadságát; az oktatáshoz való jog tartalmilag nem feltétlenül terjed ki a kisebbségi iskolák létrehozásának kötelezettségére; a lakóhely szabad megválasztásának egyéni lehetősége csak kiegészíti, de nem helyettesíti a szülőföldön való maradás és a területi önkormányzat csoportjogát. A nemzetiségi érdeket (...) tehát kizárólag egyéni jogokkal garantálni nem lehet. (...)

A nemzetiségpolitika a hatalomgyakorlás egyik sajátos megjelenése. Abban a politikai közegben, amelyben a döntések meghozatalának és befolyásolásának társadalmi bázisa beszűkül, csökkennek a különféle társadalmi csoportok, köztük a kisebbségek közügyekre való hatásának esélyei is. A társadalmi ellenőrzés és ellensúly hiánya miatt a fő hatalom könnyebben kerülhet nemzeti kizárólagosságot hirdető — vagy csak egyszerűen megvalósító — erők kezébe. A politikai centrumnak ily módon való kiszáradása szükségképpen vezet el az államnationalista eszméhez és gyakorlathoz. (...) Az etnokrata politika pedig — mint azt történelmileg az európai fasizmusok példáján láthattuk — leteljesebben az autokrata kormányzati formában tud érvényesülni. A fasiszta rendszer a kívánt teljes államnemzeti egységet már nem csak politikai eszközökkel egyeztetni elérni (...), az Endlösung kifejezés az újkor egyik legkegyetlenebb népi-irtást jelentette. (...) Tudni kell, hogy nem mindenütt tűntek el teljesen azok az erők, amelyek a kisebbségi kérdés megoldását a tömeges felszámolás valamelyik változatában látják. Ezért szükséges emlékeztetni, hogy a kulturális Endlösung is népiirtás. (...) A határainkon túl élő magyarok egy részének helyzete például érthető módon nyugtalanítja közvéleményünket, mert néhol nem szüntenek meg — vagy kifejezetten felerősödtek — azok az államnationalista törekvések, amelyek sorsukat — legalábbis kulturális értelemben — az „Endlösung der Ungarnfrage” szellemében kívánják alakítani.”

A VILÁGOSSÁG 1986/4-es számában olvashatjuk SAJÓ ANDRÁS (egyetemünk felfalású professzora) A RENDETLENSÉG SZERKEZETE című tanulmányát.

„A hazai társadalmi folyamatok értő és/vagy aggódó szemléli gyakorta rajzolnak olyan képet viszonyainkról, melyből a társadalmi rend elemeinek bomlására következtethet a beavatlatlan (...) Az uralkodó társadalomideológiákban — köztük a jogiban — normalizált rendnek a megvalósulóltól való állandó eltérése részben történelmi okokból származik. Az ideológia

a korábbi ígéretek rabja.

(...) Mássalval olyan rend ez, amely egy részben diszfunkcionális hivatalos rend — egyre tudatosabb — bizonytalanná tételére épül. Mivel a működőképes viszonyok ilyenfajta kialakulását a megszilárdulását a társadalmi tudat, az erkölcs, a morál nem tudja gyorsasággal követni, a működőképes rendek előállítására, normalizációjára rossz lekiismerettel zajlik (...) Döntő (...) az utópiák ígéréteinek kényszere alatt működő állami túlvállalás. Az állam olykor alanyi jogként is megvalósítandónak nyilvánít nem teljesített igényeket. Ezek sietős érvényesítési kísérleteiből esetenként rendezavaró diszfunkciók származnak, mivel a ténylegesen elosztható javak — kórházi, iskolai férőhelyek — nem fedezik az egyébként elismert igényeket. (...) A tudat azt a feszültséget tolerálja nehezen, mely a társadalmi kapcsolatok hatékonyvá válásának (és saját önszerveződésének) eredményeként létrejött mikrorendek kapcsán alakult ki. A feszültség e mikrorendek és másfelől a „túlállami” uralkodó ideológia és ennek megfelelő igen erőteljes állami ellenőrzés, vagy annak látszata közt jött létre. (...) Mivel az állam hagyományos, illetve az adott (szervezeti, bürokratikus) hatalomgyakorlással összefüggő szerepe megköveteli az állami túlvállalás újratemelését, az így szintén újratemelt rendtelenség a hatalomgyakorlás, a függőség-teremtés sajátos eszközévé szilárdul. A »rendtelenség«, illetve a feszítő rend-ideál fenntartása ugyanis megteremtí az állapotot, mely a hatalom társadalom-ellenőrzési jogát, egyes területeken monopóliumát igazolja. (...) A rendtelenség akkor a legártalmasabb, ha nem ismerjük fel elkerülhetetlen, természetes mivoltát.”

A PÁRTELET 1986/4-es számában található SCHMIDT PÉTER: A PÁRT VEZETŐ SZEREPE ÉS AZ ÁLLAMELET DEMOKRATIZMUSA című írása.

„A magyar politikai rendszerben

egyetlen olyan pártcentrum

van, amelynek keretében a társadalom alapkérdései eldőlnének. Az elmúlt 25 évben történt változások ezt az alapstruktúrát nem érintették. A változások lényege abban foglalható össze, hogy ez a centrum ma kikéri, fokozottabban figyelembe veszi (...) a politikai berendezkedés más egységeinek a véleményét. (...) Az elmúlt húsz évben jelentős autonómiák jöttek létre a társadalom életében. (...) Az 1956-os ellenforradalom leverését követően egymás után jöttek létre olyan szervezeti és jogi garanciák, amelyeknek célja a hatalomgyakorlás demokratizmusának növelése. (...) E jogi és szervezeti garanciarendszerek létrejötte még akkor is jelentős, ha tudjuk, hogy azok (...) a politikai berendezkedés más sajátosságai miatt nem igazán tudnak érvényesülni.

Mindez azt jelenti, hogy a politikai berendezkedésben bekövetkezett változások döntően a „másodfrontokon” (autonómateremtés, szervezeti garanciák) következtek be, míg a társadalmi berendezkedés nyilvános szervezeti struktúrája ezeket a változásokat sok vonatkozásban nem tudta követni. Ez napjaink egyik legjelentősebb belső ellentmondása.”

B. K. T.

In memoriam Szilágyi Domokos

sító próba volt. A Duna-medencében egymás mellett élő népek testvériségét, az egymásrautaltság tényét vallották.

Az Európa borzalmait gyermekfóvel tapasztaló költőre már első verseskötényében rávetül a „Halál árnyéka”: „Sinek hasitanak sivtva országok vérző húsába / mint fába a fűrész / vonító vonatok vonszolgájk vérző testemet / vérző testünkét / országok vérző testén át / nyolc lo vagy negyvenyole ember / vagy százötven deportált” — a bögő fájdalom szétsugárzik a világon, ahol: „tárgy vagy / csikós huzattal / beszélni tudsz ugyan de nem tanácsos / és nem tanácsos hallgatni sem”, s „nem tanácsos részt venni / nem tanácsos közömbösnek maradni / nem tanácsos élni / nem tanácsos meghalni —”.

Szilágyi Domokos alaphangja a megrendült hang. Nem rendel meg azonban minduntalan költő voltától, noha lenné módja — és főképp oka — rá, türelemmel viseli a megismerés fájdalmát. Eljut odáig, hogy többé már nem próféta ő, hanem a szenvedők közül az egyik, akinek tollseprőszárnyát és sztaniológóriáját illetéktelen kezek letépték: „Nem lett, mégse lett belőlem anygalka, tollseprő-szárnyú,

sztanio / glóriás, gyölcspendelyes, hercig kicsi édes...”, „De nem sajnálom mást, csak a tollseprő-szárnyat, melynek hasznát / veheti az ember, ki meg akarja tisztítani e pókhálós századot.”... „én, az ördögöcske, aki zuhanatam, kényszerleszállást végeztem itt, kö / zöttetek, ezen a rögös, sziklás, gödrös, ismeretlen terepen, / kényszerleszállást végeztem, és tudom, hogy bele fogok halni.” (Kényszerleszállás).

A hatvanas évek vége felé egymás után jelennek meg kötetei. Akárha nem bízott volna a neki szentelt időben. Jelentős műfordító is volt, a klasszikus és kortárs román költőkön kívül főképp az angol nyelvű költészet és próza érdekelt. Számos gyermekverskötete is megjelent. (Jó lenne, ha verseit végre mindenki olvashatná.)

Ahogy elhatalmasodott rajta a betegség, költészete fokozatosan úgy tért vissza a zenéhez. „Feszülő ideggé sódort, mi átment rajtam, ami volt: / sodortak álmatlansággá vásott, / napi megalkuvások, / a kín, hogy tisztának tudjam magam / — mert a jónak nagyobb ára van! —, / hogy hű maradjak azokhoz, akik / hűk voltak hozzám, akik / leszek.”

Milyen széles az Óceán / annak, ki hazagondol — / s rossz hír számára mily rövid az út. / S százszor jajabb annak, ki már-már gondolkodni se tud / a gondtól. / Jaj neked, hús-vér idegen! —: / szerves gép itt az ember — / próbáld szeretni — hisz mégis az a dolgot — / nem kilóra mért szerelemmel. — kezdi másorát Dóczy Péter, a Miskolci Nemzeti Színház fiatal színművésze, a közművelődési klub vendégeként. A Makarenkó színházterme sötét, csak a színpad a megvilágított. A vers tovább szól, s vele brummos, sűrű és üvölt a hangszere is — Lőrinczy Attila bögője: „Rezdülj végig, / a végestől a végtelenségig, / tudatos, észszerű varázs —: / mert csak az igaz, ami végtelen, / minden véges: megalkuvás.” A vers (Bartók Amerikában) Szilágyi Domokos költészetének első nagy összefoglalása. „Sajnálhatod a himnös fajokat — kettős: tehát / kettőzött magányukért, / kik sose tudják fölfogni, hogy az élet, / a reménytelenül szerettet: / egymásra-utaltság —, s az egymásra-utaltság / legmagasabb fokon szervezett / formája a szeretet.”

Szilágyi Domokos, a 38 évvel élt kolozsvári költő a romániai magyar irodalom talán legérősebb nemzedékével, a Forrás-nemzedék legjobbjával indult a hatvanas években. Versmegnyilatkozásuk önmegvaló-

BONGYI

„Emberek! Vessetek a mókások közé!” (Woody Allen)

Anyám szerint utoljára 8 éves koromban néztem ki elfogadhatóan. Szerinte le kéne fogynom húsz kilót, vennem kéne egy rendes nadrágot, továbbá naponta kellene fésülnöm és nem kéthetente borotválkoznom.

Portré? Természetesen minden lapnak másféle portrét festenek magamról. A HVG-nek például ilyet: „1986-ban végzett az MKKE tervgazdasági szakán. Dolgozott később elméleti közgazdászként, gazdaságpolitikusként és vállalati vezetőként. Minden posztján azt a nemes célt követte, hogy leplezze a másik két poszton levő emberek számarságait.” A Népsportban így írának rólam: „Indul a Kőgazd Gombfoci Kupa 2. fordulójára! A nagy esélyes Sugár András csapata, a Fáradi Mókások, akik ugyan az elmúlt idényben a mezőny hátsó felében végeztek (a mezőnynek a rosszindulatú vélemények szerint két fele volt, az elsőben 17 csapat, a másodikban a Fáradi Mókások), de jelenlegők a favoritok, mert egy piros esernyőgomb személyében klasszis középsatárral erősítették!” Statisztikai Értesítő: „Sugár András súlyváltozása az egyetemi évek alatt (az előző év = 100%) 1981: 112; 1982: 93; 1983: 106; 1984: 92; 1985: 107. Megállapíthatjuk, hogy S. A. súlya az 1980-as szabályozómódosítások után is ciklikusan változott, amely mögött világos, hogy a reformfolyamat (és a fogókúra) megtorpanása áll.” A Közgazdásznak persze megint egész másféle portrét adnék magamról. Valami ilyesmit: „Első meghatározó élményem az volt, amikor tízévesen anyámék elküldtek egy hónapra egy Moszkva melletti úttörőtáborba, ahol nagy súlyt fektettek az egészséges életmód-

ra, ezért ebéd után, a kötelező fokhagymafej elfogyasztását követően mindig lefektettek bennünket két órára. Mivel a szív a bal oldalon van, mozdatlanul kellett feküdnünk a jobb oldalunkon, hogy a szívünk felül legyen és pihenjen. Ha valaki megmoccant, ráírták, hogy amikorra felkelhettünk, mindenki hullafáradt volt. Azóta tudom, hogy helyen van a szívem.

A katonaságnál toronylövész voltam. Ide apró emberek szoktak kerülni, mert nagyon kicsi a hely, de valahogy engem is kijelöltek. Néha az

Sugár András 8 éves korában

egész rajra szükség volt, hogy betuszkoljak az ülésebe. Ott viszont már otthonosan mozogtam, soha egyetlen célt sem sikerült eltalálnom. Fő művem, amikor négy másik harci járművel közösen szétlőttük a célmozgató motort egy gyakorlapon.

Az egyetemen három terület volt meghatározó a számomra. Az egyik az instruktorság, ahová úgy kerültem be, hogy a második emeleti keresztfolyosón Frenyó Andrea, az akkori főnök

Letérdelt élelem és könyörgött,

hogyan legyek instruktorként. Májig sem értem, mire alapozta ezt a megaláztatást bizalmat. Elsőben kezdtem, azóta is csinálom. Egyik kedvenc tanárom szerint az instruktorként párhuzamosan szolgálhat. Ezt cáfolandó kijelenthetem, hogy sem elsős, sem instruktorként barátom nem volt eddig. Valószínűleg pedagógiai hajlamaim miatt szeretem csinálni, mint ahogy nagyon örülök annak is, hogy jelenleg taníthatok az egyetemen — az elsősöknek valószínűségi számításokat, a másodikosoknak operációkutatást.

A másik, ami fontos volt, az a tudomány. Az első vizsgámon elszúrta a vörös diplomámat — kaptam földrajzból egy kettőt. Ettől kezdve nyugodtan vizsgáztam. A csúcs a matematikai közgaz-

Riaszt a félelmetes magabiztosság,

amivel ezek a csoportok felépnek a saját nézetek mellett, és az is, hogy mennyire nem merül fel bennük kétely. Leginkább az egyetemi KISZ-bizottságot, és annak munkáját tudom elfogadni. Nem arról van szó, hogy habozni kell — a dolgokat végig kell gondolni, határozottan kell cselekedni, de mindig nyitva kell hagyni magunkat az új előtt, s amennyiben az megkérdőjelezi az eddigi álláspontot, akkor azt át kell alakítani. Szerintem ezt a KISZ-bizottság jól csinálja. En soha sem voltam tagja a bizottságnak, de talán az előbbieket miatti tisztelgetést az utóbbi időben amennyire tudtam, beszéltam a dolgaimba.

Példaképeim: Hosszú Davy és Kópcós Jemmy. Nagyon szeretem az indiánregényeket

és Woody Allent, a sok dimenziós skálázást és a rock and rollt, az orosz katonai kórusokat és a mókásokat. Kedvenc medvéim a grizzly medve. Mindig felháborított az állatkert derekamig erő grizzlyje, amelyik egyáltalán nem hasonlított gyermekkorom indiánregényének háromméteres óriásaira. Általában minden sportot szeretek, főleg a gyereklabdát és bújárást (sokáig a tekével is kacérkodtam, de egyszer egy részeg bajnok teljes erővel eltalálta a bokámat, s azóta nem szimpatizálok ezzel a sporttal). Van egy félszáz darabos vodkásüveg-gyűjteményem (sajnos mind üres).

Nem szeretem a tévében mondók döntő többségét. Még az előbb említett úttörőtábor utóhatásaként rühellem a haj-

dina (más néven grecsnevaja) kását, ami azóta is gyakran kerül a család asztalára. Mint már kiderült, nem szeretem a velejükig magabiztos embereket és az Árpád-hídat, mert egyszer már megverték a közepem.

Nem hiszek az általános közérzetben. Most éppen nincs miért elégedetnek lennem magammal, valamiféle vákuum van körülöttem. Befejttem az egyetemet, de még nem kezdtem el az új életet. Ez egyrészt kellemes, mert tanulhatok, taníthatok, azt csinálom, ami jólesik, de ez egy olyan állapot, amit nem lehet sokáig fenntartani.

Becenevem Bongyi. Sokan hívják így, de fogalmuk

sincs, hogy honnan ered. Barátommal és druzsámmal, Sugár Lászlóval meglátogattuk moszkvai rokonaimat. Ott hallotta, hogy engem Bandinak szólítanak, s ez oroszul Bongyinak hallatszik. Ezt aztán gyorsan el is terjesztette az egyetemem, persze a magyarra fordítva.

Minden kapcsolatom alapja a közös munka. Nem véletlen, hogy a legjobb barátaimmal írtuk együtt a TDK-imat. Nem tartom igaznak, ha valakinek sok ismerőse van, akkor egy sincs. A kapcsolattartás minden formáját nagyra becsülöm. Van akivel levelezek (pestiekkel is), van akivel rendszeresen találkozunk. Fontosnak tartom megőrizni a kapcsolatot a számomra érdekes tanítványaimmal is. Nem törekszem, hogy mindenki szeressen,

nem igyekszem mindenkit szeretni.

Csőpögni tudok az utalattól, ha arról van szó.

Kedvenc mondásaim: „Is-ten azért teremtette a világot, hogy győzzön a nosz!” (ismeretlen szerző), „Nem akarok olyan klubba belépni, amely engem elfogadna tagjául” (Buster Keaton), „Nincsenek csodák, csak rossz könyvelők” (Erdős Ella, kedvenc könyv-írómtól), „Nem tudom, hogy mi a célom” (Erdős Ella, kedvenc könyv-írómtól).

Válogatott kitérteim és címeim: a legértékesebbnek tartom az Építők SC házi úszóversenyén elért ötödik helyezésem a serdülő korcsoportban (sportpályafutásom csúcsa volt ez). Később megkaptam a Bronz Tábori Próbat (szerintem az ezüstöt érdemeltem volna de a csapat vezetőm megfűrt). Középsiskolában különdíjat kaptam az orosz műfordítói versenyen.

Az Arany Dániel Országos Matematikai Versenyen elért 18. helyezésemről papiro-m is van. Bár a szöveget csak tanári segítséggel tudtam bever-ni a falba, de mivel én voltam a legjobb nyelvtanból és oroszból engem neveztek az iskola képviselőjének a „Hasznos Kis Kezek” kerületi döntőjére, ahol, sajnos, csúfosan leszerepeltam. Legújabb büszkeségem: a tavalyi farsangon, ahol kedvenc állatommal Bundás Banánnal léptem fel az elsősök szépségkirálynőnek választottak.

Szeretnék elméleti közgazdász, gazdaságpolitikus és vállalati vezető lenni. Fő célomnak azt fogom tekinteni, hogy leleplezzem a másik két poszton levő emberek számarságait.”

Zsubori Ervin

Kandidátusi védés

Kovári György, a munkagazdaságtani tanszék munkatársa április 15-én a Magyar

Tudományos Akadémia nagytermében sikeresen megvédte „Állam, vállalat, munkavállaló: keresetalkító mechanizmusok a magyar gazdaságban” című kandidátusi értekezését.

„Kiválasztási rendszerünk egyedülálló”

„Az AIESEC a Közgazdászok Nemzetközi Szervezete francia nevének rövidítése. Az 1948-ban alakult szervezet fő céljai között szerepel a gyakorlati tapasztalatszerzés mellett a világ népének kölcsönös megismerése is. Negyvenhárom taglétszámaival a világ legnagyobb szakmai, nem profitorientált, kizárólag egyetemisták által vezetett szervezete. Az AIESEC egyetemeken és főiskolák hallgatóinak teremt lehetőséget a nemzetközi tapasztalatszerzésre a közgazdaságtan és a vezetésstudomány területén, szakmai szemináriumok és a gyakorlatcseré-program keretében. Ma már 164 országban 500 egyetemen működik helyi bizottság, amelyek 5500 szakmai gyakorlatot szerveznek évente. Az AIESEC egyedülálló lehetőséget biztosít a hallgatóknak szakmai fejlődésükben, míg egyre értékesebb szolgáltatásokat nyújt a vállalatoknak is.” (Részlet egy AIESEC-kiadványból.)

Az AIESEC múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszélgettem Zala Ákossal, az MKKE AIESEC helyi bizottságának elnökével.

— Hogyan lesz valaki AIESEC-es?

— Mindenki másképp. Én csak a saját példámra tudom elmondani. Elsős voltam, amikor bejötték az AIESEC-esek az előadókba és elkezdtek reklámozni magukat. En akkoriban nagyon sokfelé próbáltam nyitni, de végül is itt maradtam.

— Kell-e valami különleges készség — gondolkodok itt a nyelvekre — ahhoz, hogy valaki tagja lehessen a szervezetnek?

— Aki meg akar itt maradni, annak elsősorban kitartásra van szüksége. Sokszor el kell végezni a roboimunkát is. Vezetői poszton nem árt a jó tárgyalókészség és a magas szintű angol nyelvtudás. Egyébként a nyelveket kevés-

bé tudók is jól érzékelik magukat nálunk, de az egésznek a lényegét, a szervezet nemzetköziségét csak a nyelveken keresztül lehet valóban érzékelni.

— Mit csináltak úgy általában?

— A fő programunk a szakmai gyakorlatok cseréje. Ez kettős feladatot jelent. Egyrészt magyar vállalatokkal tárgyalni, másrészt meghirdetni a pályázatot, és kiválasztani azokat, akik külföldi gyakorlatra mehetnek. Mind az állások, mind a diákok cseréje az AIESEC kongresszusán zajlik, amelyet minden évben más-más ország rendez. Évközben különböző szemináriumokat és az erre utazó delegációk cseréjét szervezzük. Ezenkívül állásbörzét szervezünk, információkat szolgáltatunk az álláspiacról, illetve megpróbálunk a min-ket támogató vállalatoknál szolgáltatásokat nyújtani. Időnként nyelvi hétvégeket

Vendégünk volt Mészöly Miklós

A Közép-Európa Klub meghívására Esélyek és kockázatok a kétezredik év küszöbén címmel tartott előadást Mészöly Miklós

Az emlékeztető est beszélgetéssel, közös gondolkodással folytatódott...

Zsubori Ervin

HAT TAVASZI HAIKU

1

egy fagyott madár
csőréből kiszáll a zöld-
fátylas március

2

elmúlás ez is:
a csecsemő felsírva
gyászol holt anyát

3

a föld átnyújtja
a méheknek s a szélnek
barackfa-csokrát

4

János-arcú szép
kedvesem: téle tavasz
aztán újra tél

5

új költő teremt
virágokból s rügyekből
gyűjtő rimeit

6

a nyár nyomdába
küldött melegre rajzolt
képeskönyve: hit

szervezünk, pl. a közelmúltban lezajlott német hetet a német tanszékkel közösen szerveztük. Terveink között szerepel még most tavasszal egy vezetői ismeretekkel foglalkozó szeminárium szervezése.

— Milyen feltételeknek kell eleget tenni ahhoz, hogy valaki egy ilyen csereszemináriumra, illetve szakmai gyakorlatra utazhasson?

— Ezekre az egyetem minden nappali tagozatos hallgatója jelentkezhet. A csereszemináriumokra a kiválasztás két részből áll. Először írásbeli dolgozatot kell készíteni adott témából, adott nyelven. Ezt követi egy szóbeli forduló. A kérdések a dolgozathoz kapcsolódnak, de néhány olyan dolgot is megkérdünk, amelyet illik tudni a kiutazóknak Magyarországról.

— A tanulmányi eredményeket mennyiben veszik figyelembe?

— A szemináriumoknál csak a témában nyújtott tudást értékeljük, így is elég sok minden kiderül a pályázatról. A mi kiválasztási rendszerünk egyébként a hazai gyakorlatban egyedülálló. Más helyi bizottságoknál csak a tagok utazhatnak. A mi elveink szerint az AIESEC nyitott szervezet, és az a jó, ha minél többen beleszólhatnak ebbe a nemzetközi légrétegbe.

— Felmerül a kérdés, hogy így milyen előnye származik valakinek abból, hogy tag?

— Ilyen értelemben nem jelenthet előnyt a tagság Azonban mi is egy „másodlagos” közösségnek érezzük magunkat, ahol az is előny, ha valaki együtt dolgozhat a többiekkel. Nemzetközi találkozókra

egyébként a tagok kb 15%-a jut ki évente. Persze minden csoporttal minimum egy AIESEC-esnek ki kell mennie.

— Mondanál valamit a szakmai gyakorlatokról is?

— Itt más a kiválasztási rendszer. Maximum 100 pontot lehet elérni. Ebből 20-at jelenthet a tanulmányi eredmény, 32-t a TDK és tanulmányi verseny, 33-at a két idegen nyelv, 15-öt pedig az egyéb társadalmi munka. Ezek után meghívunk egy vonalat. Mi ugyanis annyi hallgatót utaztatunk ki, ahány helyet tudunk szerezni külföldi diákok számára a magyar vállalatoknál. Tavaly több mint 50-en mentek ki szakmai gyakorlatra és 30-40-en csereszemináriumra az egyetemről.

— Milyen a magyar AIESEC-bizottság helyzete a nemzetközi szervezetben?

— Ismernek és egyre jobban elismernek bennünket. A szervezetnek egyébként négy szocialista ország a tagja. Rajtuk kívül még Lengyelország, Csehszlovákia és Jugoszlávia. Magyarországot elvállalta, hogy Bulgáriát is megpróbálja bevonni a szervezet munkájába. A helyi (MKKE)-bizottságunk egyébként nagyon dinamikusan fejlődik hiszen három évvel ezelőtt, Magyarországról összesen alig 50 diák utazhatott ki. Ez dicséri elődeink munkáját, de nem felejtendő az sem, hogy az AIESEC, mindig is élvezte az egyetemi vezetés és a magyar vállalatok pártfogását, támogatását, amelyet ezúton is szeretnék megköszönni.

Tolnai János

Jelentős nap volt a magyar avantgarde zene képviselőinek április 11-e: az Európa Kiadó először adott koncertet a Nemzeti Sportcsarnokban. A zsúfolásig megtelt teremben az együttes felváltva játszott a korábbi korszakainak dalait (Európa kiadó, 33 nevem volt, Igazi hős, Jó lesz nekünk) és a rövidesen megjelenő első lemeze számait (Popzene, Elmentek a fiúk, Küldj egy jelet, Romolj meg). Aztán a koncert végén Menyhárt Jenő, az együttes vezetője egy régi nagy „slágert”, a Helló, bébi-t énekelte:

„Bébi, bébi, te nyomorult állat / Soha nem akarom kiütni a nálad / Mocsokos idők; szerettem kéne / A jövő itt van, és sose lesz vége / Mocsokos idők; a sarokba bújva / A jövő itt van, kezdjük újra / Hello bébi, én azt hiszem baj van / Szűrj belém egy utolsó halkan / Ugrálni akarok, vadul ugrálni / A nyomorult menyeket akarom látni.”

Hétfőn, a szokásos rendezői megbeszélésen aztán hiába kerestem a koncert főrendezőit, a Ráday Klub vezetőit; Mesterházy Ernőt és Szabó Attilát. Soproni koncertjükre kísérték el az Európa Kiadót. Pár nap múlva azért már sikerült megtalálnom őket.

Kollégiumi szobájuk fala korábbi koncertek plakátjaival van kitépelt; az asztalon a magnóból a ma már csak külvárosi stúdiók szalagjain és fanatikus rajongók kezében létező Kontroll Csoport egyik dala hallatszik. Müller Péter énekel:

„Nullára csökken az esélye annak, hogy győzz / Nem marad túlélo; legjebb, ha magadra lösz / Add meg magad; így talán csak győzölni fogsz / Arcael a sárban ne kérdezz, ne tiltakoz / Minden rendbe jön szerelmem...”

Ha valaki a klubvezetőket keresve belép a szobába; biztos lehet abban, hogy nem tévesztette el az ajtót...

— Ha jól emlékszem, korábban a Ráday Klub műsora elég eklektikus volt. Azóta, hogy átvettétek a klub vezetését, ennek profilja letisztult, és a Ráday ma már a magyar underground „fellegvárának” számít.

Mesterházy Ernő:

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

— 1984-ben a Ráday Klub még a kollégium égése alatt működött, a pénteki diszko mellett a szombati rendezvények még nem voltak rendszeresek; havonta átlag csak 2-3 koncertre került sor. En akkor műsorszervezőként működtem. 1984. március 30-án rendeztük az első avantgarde típusú koncertünket: 6 zenekar — köztük a Balaton, a Trabant, a Dopping — lépett fel. A koncertnek hatalmas sikere volt, s nagy bevételt is jelentett. Röviddel ezután az Alternative Shamanizmus elnevezésű koncertet szerveztük meg; ezen többek között a Csiga-Biga és az Art Deco is részt vett. Ekkor egy hónap alatt 20 zenekar lépett fel nálunk. En korábban nem ismertem ezt a vonalat, de ekkor megtetszett nekem — akárcsak a többieknek — ez a zene és a szövegek mondanivalója. A zenészek is nagyon szimpatikusak voltak, s úgy tűnt, hogy az avantgarde önmagát eltartó műfaj. Mikor Horváth László, a korábbi klubvezető elment; '84 őszén összevontuk a pénteki és szombati klubot; én a Ráday Klub vezetője — egyben műsorszervezője —, Attila pedig a főrendezője lett. Ekkor már törekedtünk arra, hogy minden héten koncertezzen nálunk egy avantgarde zenekar.

nem lehet megmagyarázni: nálunk nincs öltöző, rossz a színpad, akárcsak a terem akusztikája. Ezek a zenészek csak tudásuk alapján profik; amúgy nem a zenéből élnek. Náluk a pénz nem kulcskérdés, viszonylag ritkán lépnek fel. Valószínűleg a klub jó hangulata miatt szeretnek nálunk játszani, s az eltelt hónapok alatt nagyon jó kapcsolat alakult ki közöttük.

— Talán ennek köszönhető, hogy a már lassan 5 éve feloszlott, legendás hírű „avantgarde-özenekar”; az URH az általuk szervezett koncert erejéig tavaly márciusban újra összedült...

M. E.: — Müller Péter, az URH egyik alapítója keresett meg minket, aztán az ő biztatására a zenekar többi tagja is nagy nehezen ráállt a buliira. A koncert több ezer embert érintett, így a Kinizsi udvarán rendeztük meg. Az URH pályafutása egyedülálló volt Magyarországon. 1980. szeptember 13-án a Kulich Gyula téri pszichiátriai klinikán tartották első koncertjüket. Ez még betegségyezésre szolgáló jótékonyági koncert volt, szinte csak barátok, ismerősök jelentek meg rajta, a belépőjegy 5 forintba került. Egy hétre rá, a Kassák Klubban tartott műsorukon már 300-an voltak, és harmadik koncertjükön — jóllehet erre semmilyen propaganda, egyetlen plakát sem hívta fel a figyelmet — a közönség szinte „elvitte” a Bercsényi Klubot.

„Az azt mondták van itt egy város / Azt mondták, a neve Betaville / Azt mondták, ünnep van benne / Örökre jubilált itt a drill / Rémes hely / Bérelj fel / Munka nélkül vagyok; megbizhatok bármivel.”

URH: Betaville) — Most, hogy az underground „legszáradott” — a Sziámi nemrég a Petőfi Csarnokban, az Európa Kiadó nyáron a Budai Parkszínpadon és most a régi Sportcsarnokban adott koncertet — nem érzitek úgy, hogy lendületek is alábbhagytak? A Nemzeti Sportcsarnokbeli Európa-koncert a szokottnál halványabbnak tűnt...

M. E.: — Az URH, illetve ennek utódzenekarai — a Kontroll és az Európa — még újszerűségükkel robbantak be. Most egyre több avantgarde zenekar alakul, tehát a műfajnak már önmagában kell megállnia a helyét. A hatás most már nem annyira átütő. De én azt hiszem, hogy egy Menyhárt Jenő, vagy egy Müller Péter egyelőre nem fog ki az ötletekből. Egy-egy gyengébben sikerült koncert alapján különben sem lehet mélyebb következtetéseket levonni. A Sportcsarnokban az Európa tagjai nagyon lámpalázasan játszottak, de vidéken például óriási sikerük volt.

— Sopronba egyszerűen csak elkísértétek a zenekart?

M. E.: — Az Európa menedzselési ügyekkel nem kíván foglalkozni, tagjai engem kértek meg arra, hogy az egész országra kiterjedő (Szeged, Pécs, Miskolc, Dunaujváros, Várpalota stb.) turnéjukat szervezzem meg. Egyébként az Ági és a fiúk (a Sziámiból kivált Deák Bárdos Ágnes — egyben a Kontroll volt tagja — együttese) koncertsorozatát is én szervezem majd.

— Maradjunk egyelőre Budapesten: a klubon kívül hol szoktatok még rendezni?

M. E.: — Az egyetemi bulikon — gólyabálon, KEN-en stb. — is szereplünk rendezőként. De gyakorlatilag minden nagyobb jelentőségű könnyűzenei eseményen ott vagyunk, így a BS-ben vagy a nyári szabadtéri koncerteken is. Rendeztünk például az István, a király előadásain is. Ilyenkor a szűk rendezői gárda (30-40 fő) mellett kollégistákat is elhívunk.

— A rendezők kizárólag csak kollégistákból kerülnek ki?

M. E.: — Kilencven százalékuk a Rádayban vagy a Kinizsiben lakik. Ennek fő oka az, hogy a programok éjjel kettőt tartanak, így mások nemigen tudnának hazamenni.

Sz. A.: — Egy-egy buliért egyébként 300 forintot kapnak a rendezők. Ezért elég sokat kell dolgozni; úgy 20-30 forintos órabérről jön ki. Tehát a kollégistákon kívül, akik helyben

lakhak, ez másnak nem nagyon éri meg.

— Ha már a pénznél tartunk; az intrika szerint hatalmas bevétel van a Rádaynak, a klub vezetői pedig milliomosok...

G. G.: — Amíg a klubot a KISZ-bizottság tartotta el, persze nem volt semmilyen pletyka...

M. E.: — Egyrészt a IX. Kerületi Tanács Pénzügyi Bizottságának kell elszámolnunk, másrészt az egyetemi KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

lakhak, ez másnak nem nagyon éri meg.

— Ha már a pénznél tartunk; az intrika szerint hatalmas bevétel van a Rádaynak, a klub vezetői pedig milliomosok...

G. G.: — Amíg a klubot a KISZ-bizottság tartotta el, persze nem volt semmilyen pletyka...

M. E.: — Egyrészt a IX. Kerületi Tanács Pénzügyi Bizottságának kell elszámolnunk, másrészt az egyetemi KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszámlájára kerül, ezen belül külön katonunk, ha tetszik, alszámlánk van.

— Addig nem vehetek fel új összeget a számláról, amíg az előzővel el nem számoltam...

Valószínűleg az, hogy a KISZ-bizottság gazdasági vezetője ellenőrzi a bevételt, mire fordítjuk a bevételt. A nyereség a KISZ-bizottság bankszáml

Népeségszámítások 1981-2000

Kovács Zoltán főiskolai docens cikkét „Hazánk népesedési helyzete” címmel rövidítve jelentettük meg a Közgazdász december 19-i számában. Az írásra reagálva Habcsek László és Szabó Kálmán, a Központi Statisztikai Hivatal Népesedéstudományi Kutató Intézet munkatársai egy cikket juttattak el szerkesztőségünkhöz, amelyet néhány újságból és folyóiratból vett idézet kihagyásával az alábbiakban közlünk.

A Központi Statisztikai Hivatal Népesedéstudományi Kutató Intézetének alapítása, 1958 óta, folyamatos kutatási feladata népeség-előreszámítások készítése, az ezzel összefüggő módszerek kutatása, elemzések készítése. Az Intézet által rendszeresen készített népeség-előreszámításokat használják fel a népgazdasági tervezésben, az irányításban és a kutatásban. Az 1981-2000 közötti időszakra szóló népeség-előreszámítások — mint minden modern népeség-előreszámítás — a népeség jövőbeni számát és struktúráját meghatározó termékenységi, halandósági, vándorlási folyamatok hipotéziseire épülnek, melyeket a múltbeli és az aktuális népesedési helyzet részletes elemzése, a jövőbeni hatások, így a népesedéspolitikai befolyásolás mérlegelése alapján dolgozunk ki. Ezért az előreszámítások általában több változatban készülnek, ahol az

egy-egy változatot meghatározott feltételek esetén teljesülnek, összességük pedig — különösen hosszabb távon — a népeségfejlődés várható sávját határozza meg.

A hipotézisek kidolgozását, az egyes előreszámítások értékelését évtizedek óta hagyományosan kutatói-szakértői testület végzi. Ez a testület demográfus-statisztikus-matematikai kutatókból és az előreszámításokat elsősorban felhasználó intézmények szakértőiből áll. Ez a testület választja ki a publikálásra kerülő 3-4 változatot és tesz javaslatot az Országos Tervhivatalnak arra, hogy ezekből mely változat kerüljön felhasználásra a népgazdasági tervezésben.

A legutóbbi — az 1981-2000 közötti időszakra szóló — népeség-előreszámítás az 1980-as népszámlálás adataira épül és kidolgozása 1982-ben kezdődött, kiadása pedig — 5 kötetben — 1984-ben feje-

ződött be. A korábbiakkal szemben, amikor általában csak országos népeségprognózis készült, most a népeség-előreszámítások átfogó rendszerét dolgoztuk ki, amelynek egyes különböző elemei közös alapra épülnek. Így az országos népeség-előreszámítás mellett elkészült az egyes megyékre, a megyeszékhelyekre, Budapestre és agglomerációjára, valamint a családokra és a háztartásokra vonatkozó előreszámítás is. A népeség-előreszámítások — a munka befejezése, 1984 őszéig — bárki részére hozzáférhetők.

E — sok vonatkozásban új elemeket tartalmazó — munka módszereit és részeredményeit vitatták meg a KSH Népeséstudományi Kutató Intézet által 1983. május 17-18-án rendezett „Társadalmi-demográfiai prognózisok” című tudományos szemináriumon. Ezenkívül több publikáció is ismerteti az előreszámításokat. Az alábbi táblázat 1981-től az ezredfordulóig előreszámított országos népeségszámokat tartalmazza.

Az I. változat az 1980. évi termékenységet és halandóságot az 1981-2000 közötti idő-

szakban változatlanul veszi, rögzíti (ezért technikai), tehát a múltban, évtizedek alatt kialakult korösszetételnek a jövőbeni népeségszámra gyakorolt hatását méri. Az érdemi változatok (II/1-III/3) közül az alacsony változat azt a népeségfejlődést mutatja, amely a demográfiai folyamatok jövőbeni jelentősebb kedvező befolyásolása nélkül valósulhat meg. A közepes változat folyamatos, hatékony népesedés-, szociál- és egészségügyi politikát tételez fel. A magas változat jelentősen javuló gazdasági körülmények között, a társadalompolitika szerves részeként megvalósuló, hatékony és következetes népesedési programmal számol.

A népeségcsökkenés tehát — amely nem egyenletesen, még kevésbé nem egyenletesen gyorsuló tempóban valósul meg — népesedési helyzetünk tartós jellemzője lesz a század végéig. A csökkenés tartós megállítása — a korábbi évtizedekben kialakult korstruktúra miatt — csak az 1990-es évek közepétől, és kedvező körülmények között lehet reális. (Magas változat.)

1980-1985 között az élveszületések, a halálozások száma és ennek következtében az ország népeségszámának változása az alábbiak szerint alakult (lásd: 2. sz. táblázat).

A népeség-előreszámítások 1980 és 1985 közötti 4-5 évben igen jó beválást mutatnak, az eltérések ezrelékes nagyságrendűek. A halálozások és az élveszületések tendenciája és száma is a hipotézisek szerint alakult. Az évenként jelentkező kisebb eltérések minden évben rendre pozitív irányúak; az előreszámítottnál kissé kevesebben születtek. Ezt követően az eltérés érdemivé növekedett. Ez túlnyomórészt a születések számának az előreszámítottól eltérő, kedvező alakulásával, az élveszületéseket jellemző hosszabb ideje csökkenő tendenciája megváltozásával, a születések számának növekedésével függ össze. Noha az eltelt időszak — éppen rövidsége miatt — még nem értékelhető, e változásban minden bizonnyal szerepet játszik az 1984 őszén meghirdetett új népesedéspolitikai koncepció.

Nehézséget okoz az, hogy miközben az elemzést célszerű lenne kiterjeszteni több jövőbeni nemzedék alakulására — tehát akár 50-70 évre is — erre korlátozott lehetőség kínálkozik. Részletes és tudomá-

nyosan megalapozott népeség-előreszámításokat ugyanis csak 15-20 évre készíthetünk.

A demográfiai kutatásban — külföldön és idehaza is — jó részt kutatási céllal készülnek 3-5 évtizedre, sőt ennél hosszabb időre szóló modell- és szimulációs jellegű előreszámítások, és folynak, részben ezeken alapulva, egy-egy népesedési folyamat (pl. halandóság) hatását elemző vagy a népeség strukturális jellemzőivel foglalkozó kutatások. Emellett az Intézet ilyen hosszabb távú, konkrétan 2020-ig terjedő időszakra szóló, népeség-előreszámítást legutóbb 1978-ban készített a távlati tervezés céljaira. Ez az előreszámítás ma már elavult, újabbat ugyancsak a távlati tervezés szükségleteinek megfelelően készítenek.

A 2000 utáni lehetséges népeségfejlődést vizsgáló hazai kutatások eddigi eredményei azt mutatják, hogy ha az 1980-as évtized első felében kialakult termékenységi és halandósági mutatók stabilizálódnak, vagy csak kevésbé javulnak, az ezredforduló után a népeségcsökkenés folytatódására és a népeségstruktúra kedvezőtlenebbé válására kell számítanunk. Amennyiben a tendenciák már az 1980-as évtizedben érdemben változhatnak, kedvezőbbé tehetők, akkor a népeségcsökkenés időtartama várhatóan nem haladja meg a másfél évtizedet, s mértéke is mérsékelt nagyságú lesz.

(ezer fő)

Év	Változat	I. II/1. II/2. II/3.				Év	Népeség száma az év végén	Élveszületések száma	Halálozások száma	A népeség számának változása /+ - /.
		technikai	alacsony	közepes ^x	magas					
1981.I.1.		10 713	10 713	10 713	10 713	1980	10 713	148,7	145,4	+ 3,3
1986.I.1.		10 670	10 590	10 590	10 590	1981	10 711	142,9	144,8	- 1,9
1991.I.1.		10 583	10 363	10 380	10 387	1982	10 700	133,6	144,3	-10,8
1996.I.1.		10 517	10 208	10 260	10 302	1983	10 679	127,3	148,6	-21,4
2001.I.1.		10 484	10 128	10 224	10 344	1984	10 657	125,4	146,7	-21,4
						1985 ^x	10 640	129,9	147,4	-17,5

* Az Országos Tervhivatal a szakértői testület javaslatára ezt a változatot választotta ki a népgazdasági tervezésben történő általános és kötelező felhasználásra.

^xElőzetes adatok

2. sz. táblázat

Zarándoklás az erdők életéért

Talán nincs is olyan népmesénk, népdalunk, amelyben valamilyen módon ne szerepelne az erdő. Az erdő tündérek, boszorkányok, gonosz és jószágos manók búvóhelye, sárkányok és egyéb furcsaságok rejteke. E sok-sok csodában talán a meg nem fogalmazott népi bölcsesség fejeződik ki: erdeink nélkül nem létezik élet. Erdeink életet adó tartozékai magának az életünknek. Az a károsodás, ami napjainkban bolygónk erdeit éri, nem pusztán a benne rejtőzködő fantáziaszüleményeket fenyegeti, hanem egyre inkább magát a nagyon is létező és pusztító embert. Mind több és több csoport fogalmazza meg szerte a világon aggodalmát környezetünkért, fejezi ki tenni akarását védelméért. Hiszen a mai fiatalok fognak abban a környezetben élni, amit ma elrontanak. Most, a harmadik évezred küszöbén kell a környezetrombolást megakadályozni, s ez nem megy másként, csakis nemzetközi összefogással. Erről beszélgetek Bíró Annával, az ELTE KISZ-bizottság Természetvédelmi Klubjának egyik aktivistájával.

— Két-három éve alakult meg klubunk, annak idején három biológus és egy orvos lelkes kezdeményezésére. Ma úgy 10-20 ember vezeti, aktivistáink száma körülbelül 50, tényleges tagnak pedig az számít, aki megrendeleti a Természetvédelem című lapot. Jelenleg körülbelül 400 előfizetőnk van, s ezt mi nagyon keveselljük. Pedig munkacsoportjaink egy része — taglétszámunk egy-két főtől egészen 20-ig is elméhet (mi igazán rugalmasan kezeljük) — az újság szerkesztésével, sajtószemlézéssel, nemzetközi kapcsolataink ápolásával foglalkozik. Mások

amelyeket mihamarabb el kell érni. Ezek a következők: minden európai ország lépjen

be a „harmincasok klubjába”,

azaz vállalja, hogy az 1980-as években legalább 10 év alatt 30 százalékkal csökkenti. A másik fontos cél a gépjárművek levegőszennyezésének csökkentése. Ezt a tömegközlekedés árainak csökkentésével óhajtják elérni (mondván, hogy akkor többen használják azt, így saját autójuk nem szennyezőforrás); valamint a sebességkorlátozás kiterjesztése és az ömlommen benzín elterjesztése útján látják kivitelezhetőnek. Fellépnek az erdőirtás és az erózió ellen is.

— Az erózió ellen?

— Igen. Itt kissé ellentmondásos a platform. Az erózió ugyanis természeti jelenség, s mint ilyen, nem lehet és nem is kell megakadályozni. Mindenesetre megvalósítható a kipusztult erdők újrásítása, szükséges az ökológiai egyensúly fenntartása, sőt idesorolták a trópusi erdők megmentését is, ami szintén nem éppen európai feladat — legalább is területileg nem az.

— Milyen nemzetközi megmozdulásokat terveztek?

— Az európai

Erdei karaván

gondolata még 1984-ben merült fel. 10-15 európai ország venne részt benne. Mára már átkeresztelték European Youth Forest Action-ná...

— Európa Ifjúsága az Erdőkért. Amint látom, már

emlémtatók is van. Egy fa — koronája pedig Európa kontúrja. Az ötlet jó — grafikailag lehetne szebb is.

— Még rengeteg finomítanivalónk van. Tisztázni kell a programot is. Márciusban a jugoszláviai Mariborban ülünk össze, itt kell meggyőzni a többieket, hogy érdemes Magyarországra is eljönniük. Annyi mindenesetre már biztos, hogy az első csoport júniusban a svédországi Göteborgban gyülekezik, innen utaznak Angliába, Londonba július elejére érnek a tervek szerint. Az első úti állomás éppen azért Anglia, mert (Lengyelországgal együtt) nem lépett be a már említett „harmincasok klubjába”. Innen az NSZK-beli Freiburgba vonulnának, ahol spanyol, görög és olasz környezetvédők csatlakoznának hozzájuk. Ausztrián áthaladva a Balkánra vonulnának az irányt. Visszafelé igazán átugorhatnának pár napra, július 27-e körül hoznánk is! Persze ezért Mariborba már konkrét tervvel kellene mennünk, hogy mit tudunk nyújtani, milyen nemzeti programot tudunk itthon számukra biztosítani.

— Az időpont nem túl távoli. Mit terveztek, kitől kaptok támogatást, miben vártok segítséget?

— Fotópályázatot hirdetünk már. Kiadványt szeretnénk szerkeszteni arról, mi az erdőpusztulás kétségtelen, laikusok számára is észrevehető jele. Úgy tervezük, hogy a vendégek szakemberek értő vezetésével meglátogathatnák részben a természetvédelmi területeket, részben a veszélyeztetett körzeteket. Támogatóink már szép számmal akadnak: a KISZ KB egyetemi és főiskolai osztá-

lya, és Ifjúsági Környezetvédelmi Tanácsa, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium Erdészeti Hivatala, valamint a Mátrai és Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok. Na és persze az aktivistáink... Azért szívesen várunk ötleteket arra is, hogy mit, arra is, hogy hogyan valósítsunk meg. És persze minél több jelentkezőt a feladatokat elvégzésére.

Az érdeklődők az ELTE KISZ-bizottságán tájékozódhatnak felőlünk. Minél több fiatalt szeretnénk megnyerni a környezetvédelem ügyének. Jelen kívánunk lenni az egyetemi közéletben is, miként a környezetkárosodás kérdésköre is jelen van mindennapjainkban — ha tudomást veszünk róla, ha nem.

Merényi Miklós

Fotó: Balázs Gusztáv

a Szársomlyó-hegy megmentésére,

a Szigetköz tudományos felmérésére, a Budai és a Mátrai Tájvédelmi Körzetek tanulmányozására vállalkoztak, ismét mások „zöld út” csoportot hoztak létre, azaz egy kelet-európai környezetvédő hálózat létrehozatalán fáradoznak.

— Milyen kapcsolataitok vannak már a szocialista országok hasonló szervezeteivel?

— Csehszlovákiában és Lengyelországban komoly kapcsok

Verseny táncos egyetemisták

A bokszmérkőzések gőzös, füstös, sörszagú kátlana — a vaskos bekiabálások, biztatások a ringbe, a véres bunyók — a Nemzeti Sportcsarnokot ilyen alkalommal a nehéz fiúk tanyájává avatja. Most pedig szinte az ellenkezőjére fordul minden. Tánczene tölti be a termet. A ruhatáraktól a folyosókon át izgatott nézők futva keresik a férőhelyüket. Egy-egy ajtóban néha megvillan a flitteres csillogás. Táncversenynek ad helyet 2

legjobb, mint ahogy az később kiderül. Lássuk a medvét! Bocsánat, itt szó sincs medvétáncoltatásról. Kezdődik a verseny. A mintegy 30 pár 6-os csoportokra osztva versenyez. A standardtáncokkal kezdenek: ez az angol keringő, slow-fox, a tangó, a bécsi keringő és a quick-step. Csodaszép angol keringő dallamára úsznak, lebegnek a föld felett a párok. Az élmény hatása alá kerül mindenki, táncos és néző. No

dul a zene és vannak, akik azonnal kezdenek is. Mások viszont kívánnak. Ugyanis nem mindegy: mikor lép be az ember. Egy rossz kezdéssel mindent el lehet rontani. A táncoló párok arca kipirul, csillognak a szemek, de holmi álmodozásról itt szó sem lehet. Keményen koncentrálnak a lépésekre, figyelnek a másik párra, hogy össze ne ütközzenek, figyelnek, hogy ki ne essenek a ritmusból, hogy szét ne csúszzanak, mert mindez pontlevonással jár. A tánc végén Dax bosszankodik. Valami nem úgy sikerült, ahogy szeretne volna, de aztán vigasztalódik, észreveszi, hogy több egyetemista barátja ül a lelátón. Boldogan integet nekik.

— Szeretsz versenyezni? — kérdezem tőle.

— Nem. Mint legtöbb versenytáncos, én is ideges vagyok. Nem szeretem a verseny feszültségét. Sokkal jobban kedvelem az edzéseket, a bemutatásokat. Versenyre csak azért járok, hogy magasabb osztályba jussak. De egyébként sem kötelező a verseny. Mindenki maga dönti el, akar-e versenyezni vagy sem. Idén már az ötödik versenyen veszek részt. Majdnem minden hétvégén versenyeznék.

Kínos pillanatok a verseny színhelyén. Tánc közben elesik egy kislány, még jó, hogy rá nem zuhan a partnere. De nincs semmi vész, már fel is pattan és folytatja a táncot. A nézőközönség bátorító tapsal felelteti a malört.

22-es számmal a hátán versenyzett Török Zoltán, Dax

colta végig a versenyt. A szabályzat nem tiltja, le se pontozták és kibírta.

Farkas Tündéről azt mondják tehetsége van a tánchoz. Fél év alatt három osztályt ugrott.

— Az egyetemen röplabdáztam, de a tanulás mellett elszikkadt a sport. Nem is akartam komolyan csinálni. Mozogni azonban kell valamilyen. Így esett a választásom a táncra, már csak azért is, mert régóta szerettem volna táncolni.

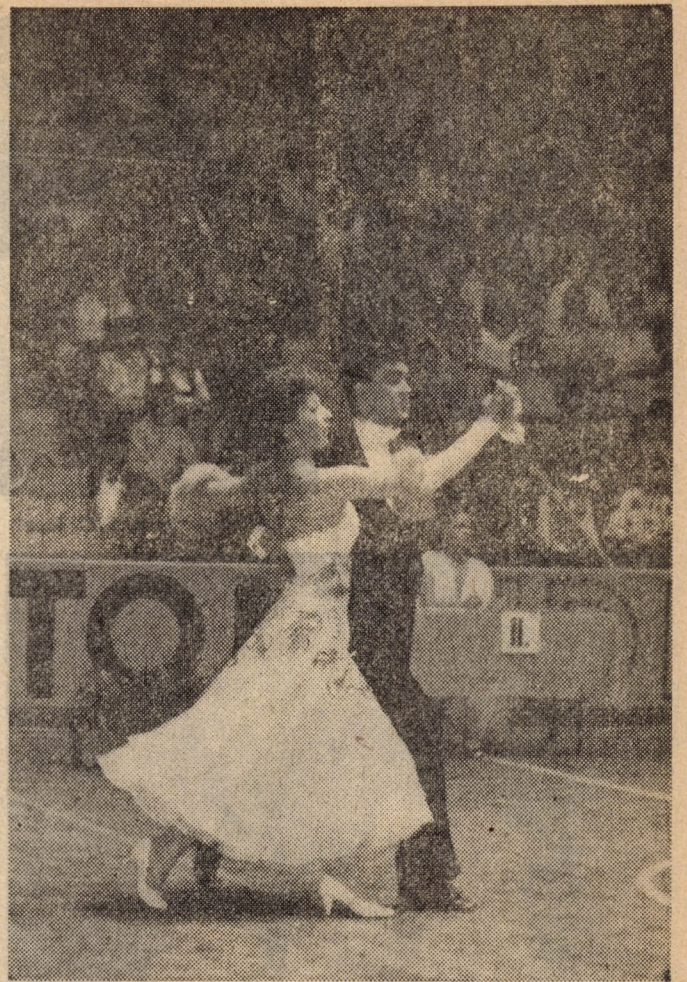
Dax vitte be a Taurus Ezüstkerék táncklubba.

— Érdekesen alakult a párválasztásom — meséli Tünde. — Zoli ajánlotta a győri barátját, egy műszakis fiút. Nagyon jól összejöttünk mint táncosok, pedig ritka dolog, hogy elsőre így megfeleljenek egymásnak a párok.

— Látott már valaki a csaldoból táncolni?

— Nem. Azt hiszem feszélyezne. Majd, ha már magasabb osztályban táncolok. Egyelőre most léptünk be a D₁ osztályba. Persze, hogy meddig táncolok: az attól függ, milyen eredményt érek el a következő versenyeken, illetve, hogy az egyetemi elfoglaltság mellett tudom-e csinálni.

Gyönyörű szép strasszal díszített lila ruhában táncol Tünde. Édesanyja varrta. Megvásárolni egy ilyen ruhát nagyon költséges lenne (noha van, aki megreszkiz egy frakkért haterz forintot), így aztán a táncosok vagy maguk varrják vagy ajándékba kapják a magasabb osztályba lépőtől, mivel két-három osz-

Fazekas Julianna és Károlyi György a Sportcsarnokban

gandája. A mintegy 20 budapesti táncklubban talán ezért is kevesebb a fiú. A versenyzőknek is nagyon szűk a nézőközönsége.

Károlyi Gyuriról csak később tudtam meg, hogy a következő versenynapon első helyezést ért el.

— Hadd gratuláljak utólag a szép sikerhez.

— Köszönöm.

— Mit jelent számodra ez az első helyezés?

— Ezzel a B-kategóriából az A kategóriába kerültünk. Ebből a pozícióból úgy néz ki, hogy elérhető számunkra a csúcs. És meg is próbáljuk. A táncos, ha az eredményeiről van szó, mindig többes szám első személyben beszél. Nem feledkezik meg soha a partneréről, hiszen ők a táncban valóban ketten egyek.

— Milyen tapasztalatokat szereztek a táncpartnerkapcsolatról?

— Nekem szerencsém van. 5 éve állandó partnerrel táncolok, Fazekas Julianna, az Olajtervnél üzemgazdász. Amióta táncolok ő a harmadik partnerem. Véleményem szerint a partnernek meg-

eredményhirdetés, dobogó,

Papp Andrea és Török Zoltán tizedik lett

napon keresztül a sportcsarnok, és már kezdődik is a bevonulás. A sötét ruhás, fehér inges fiatal emberek kézenfogva vezetnek fel a lányokat selyemben, tüllben, csipkében, flitterrel, gyönggyel. A versenyvezető bemutatja a nézőknek a párokat. És itt már ki is derül, hogy részvételünk a táncversenyen nagyon is tudatos, öt közgázós diák indul mindkét napon a versenyen: Farkas Tünde (III. év tanár), Károlyi György (III. év közlekedés), Károlyi György (IV. év külker.), Papp Andrea (III. év agrár) és Török Zoltán (II. év). Egy kis közönség, akik az egyetemen is megkülönböztetetten érdeklődnek egymás iránt. Barátok, haverok. A nagy széttagoltság közepette egy külső tevékenység összetartja őket.

Vajon mi a vonzó ebben a táncban? A nagyon is kötött mozgású koreografált tánc szöges ellentét a diszkó szabadmozgást, önkifejezést biztosító világának.

Vannak, akik a tizenévesek tánciskolájából léptek a táncversenyzők közé. Másokat a szalagavató tánc során fedeztek fel vagy barátok, évfolyamtársak vittek a táncparkettra.

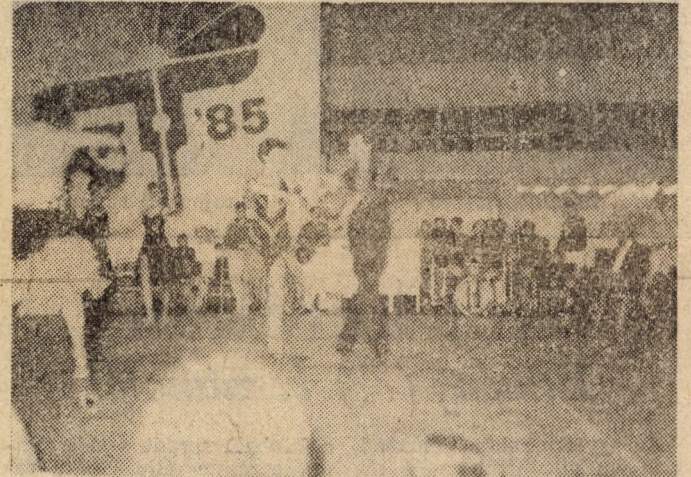

Versenyen kívül Farkas Tünde, Török Zoli és Dax

Magyarországon 24 év óta vannak táncbajnokságok. A lassan negyedszázados hagyomány legfrissebb továbbvivői között a legidősebb sincs 24 éves, az alsó korhatárról nem is beszélve. A teremben félkaréjban felsorakozott táncosok között mintegy fele arányban vannak a 16 éven aluliak. Mókás jelenségek a felnőtt szabású táncruhákban. De hát nem a koron múlik, hogy ki a

és a pontozók? Ők már korántsem ilyen elfogódottak. A kis asztalok mellett ülő bírók valamennyien bajnoki hírességek a táncban, szakavatottságuk vitathatatlan. Vége az első számnak, a közönség, hálián, lelkesen tapsol és a párok levonulhatnak a parkettéről. Papp Andrea, vagyis Dax, ahogy legtöbbször hívják az egyetemen (az Andaxinból származik a becenév) suhogó táncruhában telepszik mellém, kifújja magát és míg újra sorakerül a táncban, beavat a verseny szabályaiba.

— Ha valaki versenytáncos akar lenni, először el kell végznie egy tanfolyamot, ahol megtanulhatja az alaptáncokat. Ezt követően E osztályos lesz. A versenytáncban 7 osztály van: E, D₁, D₂, C, B, A és a csúcsosztály, vagyis Sonder Classe. Minden osztálynak más a követelménye. Míg az E osztályban csak 4 táncot kell tudni, a D₁-ben 8-at, és a csúcsosztályban 11-et. A fiúknak minden osztályt végig kell járni, míg a lányoknál a fiúk osztálya a meghatározó. Vagyis nálunk nem számít az osztály. Attól függően, hogy milyen fiú volt a párom, voltam már E osztályos, aztán C és jelenleg D₁ osztályos vagyok. Anélkül, hogy végigjár-

György József és Farkas Zsuzsa a lipcsei táncversenyen

partnerre. A sudár, szőke fiút nem lehet nem észrevenni a táncosok között. Kitűnően táncol és nagyon szép a tartása. Sajnos, csak tizedikek lettek a versenyben.

Ez bizony nem túl jó helyezés — elégedetlenkedik. — El kell érünk a B-osztályt — erősödik.

— Te vidéken kezdted a táncot. Van különbség Pest és Győr között, ilyen szempontból?

— A vidéki táncklubok általában alacsonyabb színvonalúak. Igazán jó versenytáncosokkal csak Szombathelyen találkoztam.

— Úgy tudom az egyetemen is indítottál egy táncanfolyamot.

— Valóban. A Kinizsi kolégiumban minden szerda délután fél hattól, fél nyolcig ingyenes táncanfolyamot vezetek. Eleinte sokan jöttek, aztán a vizsgaidőszak, majd az órarendváltás miatt lemorzsolódtak. Pedig a tánc arra is jó, hogy a diákok közötti kapcsolatot szorosabb legyen. Körülbelül 20-an járnak jelenleg, mások hébe-hóba be-néznek.

— Van valami terved a táncnal?

— Nincs kizárva, hogy egyszer egy tánciskolát nyitok, mint tanítvány, de most elsősorban külker. szakos szeretnék lenni.

Befejeződik a quick step és a csoport pontozásra vár. Valami baja van az egyik táncos lánynak. Görcs húzza a lába ujját. Némán viaskodik a fájdalommal, végre levonulhatnak, de akkor már majdnem sir. Történt, hogy egy táncos lány nem tudta a fél pár cipőjét. Mit volt mit tennie, fél pár cipőben tán-

tállal feljebb kötelező váltani a ruhát. A táncban legfontosabb a cipő. A lányok leg többje csináltatott cipőben táncol, míg a fiúk kifejezetten a bőr vagy műanyag talpú cipőket szeretik.

György József C osztályos versenyző. Partnernőjével, aki egészségügyi, együtt kezdték a táncot.

— Ha a C-n túljutunk, akkor már lesz belőlünk valami.

— Mire gondolsz, házasságra?

— Nem a házasságra gondolok, habár az sem ritka. A klubban 52 házasság kötődött, hogy hány válás volt, arról nincs tudomásom.

— Mondd, hány éves korban érdemes elkezdni a táncot?

— Szerintem soha sem késő. Azoknak a fiataloknak, akik már korábban is sportoltak egyáltalán nem problémás bekapcsolódnia a táncba. Rövid idő alatt akár 3 osztályt is átugorhatnak.

— Hallottam: külföldön is táncoltál már.

— Igen. Jártam az NDK-ban és Csehszlovákiában. Meg kell hagyni, jobb a külföldi versenytáncosok nálunknál. Egy alkalommal egy hét táborozáson vettem részt csehszlovák versenytáncosokkal. Ott tanultam meg, hogyan kell megfelelően be-meglegíteni a tánc előtti. Azóta mi is alkalmazzuk ezt a módszert a klubban.

Külföldön magasabb színvonalú a versenytánc, persze fizetni is kell érte. Egy-egy táncversenyre a meghívott közönségnek is kötelező az estélyi ruha, ahol nemcsak a versenyzők, de a közönség is táncol. Ez nálunk nem így van. Általában a versenytáncnak kicsi a propa-

gandája. A mintegy 20 budapesti táncklubban talán ezért is kevesebb a fiú. A versenyzőknek is nagyon szűk a nézőközönsége.

Károlyi Gyuriról csak később tudtam meg, hogy a következő versenynapon első helyezést ért el.

— Hadd gratuláljak utólag a szép sikerhez.

— Köszönöm.

— Mit jelent számodra ez az első helyezés?

— Ezzel a B-kategóriából az A kategóriába kerültünk. Ebből a pozícióból úgy néz ki, hogy elérhető számunkra a csúcs. És meg is próbáljuk. A táncos, ha az eredményeiről van szó, mindig többes szám első személyben beszél. Nem feledkezik meg soha a partneréről, hiszen ők a táncban valóban ketten egyek.

— Milyen tapasztalatokat szereztek a táncpartnerkapcsolatról?

— Nekem szerencsém van. 5 éve állandó partnerrel táncolok, Fazekas Julianna, az Olajtervnél üzemgazdász. Amióta táncolok ő a harmadik partnerem. Véleményem szerint a partnernek meg-

eredményhirdetés, dobogó,

A verseny győztese

tározó szerepe van abban, ahogy szívesen jár-e az ember edzésekre vagy sem.

— Van kedvenc táncot?

— Igen, én a standardtáncokat szeretem. Ebben is letünk elsők. A partnernőm latin-amerikai táncokat ked-

ajándékadás, taps. Sietve a buszhoz, a tömegben valaki véleményét mond: én nem értek egyet a zsűrivel. Volt ott egy pár aki messze a legjobb volt...

Hiába, nemcsak a focihoz értünk!

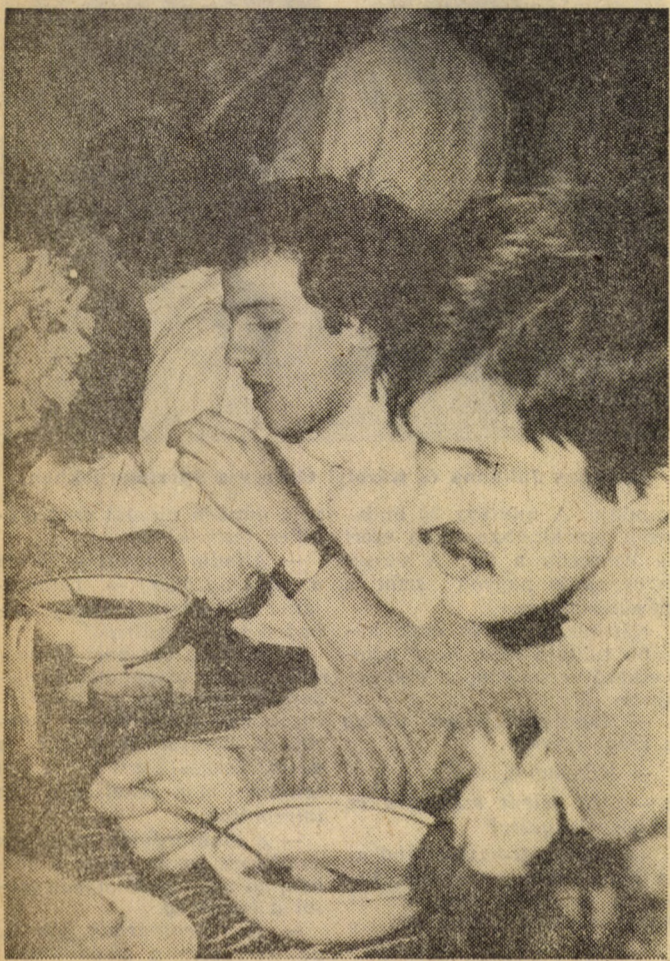
KEN KÖL KEN KÖNEKI

„En vagyok a WC léce”

KEN-merengő

A vidéki Rokun gulyáspartija

Báránysimogató

A rajongók vanán

Az Agrárklub vendégei

Liska Tibor és Szarvas Pál a szentesi kísérletről tartott előadást

K(innrekedt)EN

Eppen hogy visszaérkezve az SG-táborból, a pótlások közepe nem sok kedvem volt részt venni a KEN szervezésében. Láttam a nagy kampányok jeleit, az állandóan videót sugárzó képernyőket, a már-már áttekinthetetlenül való földszintet, no és a rengeteg pingponglabdát. Időnként megálltam, hogy megnézzem a táncbemutatót vagy a TEK történetét bemutató táblákat. Ott nyújtózkodtam én is pár programon. Valahogy mégis azt éreztem: kívül vagyok az egészen. Ez nem az én KEN-em! Nem ragadtam magával, nem kötött le. Amint elmentem a díszlet mellett, már el is felejtettem, hogy KEN van. Kár érte. Emlékszem még azokra az időkre, amikor én is szervezője voltam a KEN-nek. Szép volt. Akkor talán nem értettem, esetleg el is ítélték azokat, akik nem tesznek meg mindent a sikerért. Lám, ma én sem

aktivizáltam magam, bár ez nehéz is lenne, mert például az ipar szakosoknak a KEN idejére esett a szervezés tanulmányi verseny, és a számviteli zh. Ezeket mind tudtuk előre, hisz bejelentették. Mégis, aki ezekre becsületesen készült, netalántán TDK-t is írt, vajmi kevés ideje volt arra, hogy együtt dolgozzon a stábbal. Becsülön őket, a szervezőket, hiszen rengeteg munkát, elfoglaltságot jelent egy ilyen propagandahadjárat. Ugyanakkor tudom, hogy nem lehet sok ember passzivitását a felsorolt okokkal magyarázni. Passzívok mindig is voltak, lesznek is. Azokat sajnálom, akik szerettek volna tenni valamit, lelkesek voltak, de nem tehetek.

Rengeteg potenciális ötlet gazdája bolyongott kihasználatlanul az egyetem folyosóin. Nagy kár értük.

G. Z.

A Lány

Hangversenyre szölt a jegyük. Ezeket még ő vette, mivel a Lány szerette az orgonahangversenyt. A megbeszél helyre is ő érkezett korábban. Tekintetét végigfuttatta a várakozókon. A Lány nem volt közöttük. Igyekezett valamivel elújni az időt, hogy ne érezze a hideget, azon a tavaszi estén. Kezében ott lapult a szendvics. Még otthon készítette a Lánynak, mert sejtette, hogy nem hitt már semmiben, csak tehetetlenül állt tovább. Háttha... de nem mert kimondani. Utoljára pillantott körbe a kihalt tere, s lehajtott fővel ballagott a templom bejárata felé. Nem érezte a hideget, csak valami furcsa keserűséget.

Bentről már kihallatszott az orgonaszó. Szomorúnak tűnt a dallam, magával ragadta a zene. Már nem reménykedett...

Mától árszállítás!

Könyvújdonságok

Megjelent a Medvetánc 1985/2-3-as száma, tanulmányokkal a zsidókérdésről, az orosz történelemről és más érdekes témákról.

A KEN alkalmából április 24-étől kedvezményes áron kapható néhány ELTE-kiadású könyvcsemege. A Fejlesztéstanulmányok sorozat 1. kötete 67 Ft helyett 37, 2. kötete 78 helyett 39, Orosz történelem kötete 89 helyett 49-ért, a Rosa Luxemburg és az orosz forradalom című kötet 59 Ft helyett 29 Ft-ért kapható.

Most jelent meg: Kövér György: 1873 — egy krach anatómiája. Lányiné dr. Garai Katalin: Mit, miért, mennyiért?, Grigulevics: Pápaság a XX. században, Tilkovszky: A szociáldemokrata párt és a nemzetiségi kérdés Magyarországon 1919—1945; A szociáldemokrácia és a modern tőkés gazdaság; Kommunizmus és szociáldemokrácia viszonya Nyugat-Európában.

Két keréken Élmény (??) beszámoló!

Az egyetemünkön működő, s lassan világhírűvé váló túraszaksztály az eddigi kemény gyalogtúrák után, s a nyári vizitúra előtt biciklire szállt.

Örült túrávezetőket név szerint is megnevezek, hátha valaki verni akarja őket. Városi Tibor (alias Civi) és Olári István (alias Öcsi), de ő nem szereti, ha így hívják) elhatározták, hogy a szaksztály 10 db vállalkozó kedvű örültjével elkerekzik Visegrádra és vissza.

E nemes cselekedetre április 6-án, vasárnap került sor. Indulás 6 órakor. Az első fél óra pumpálással telt el. A következő két óra programja: bolyongás Budapest belterületén. Egy újabb fél óra ujjongással telt el, mivel megláttuk a Budapest táblát.

Úgy tíz óra körül szertartás szerűen elvégeztük a nevünkben már említett pecsételést, gondosan mellőzve a Belügyminisztérium képviselőinek jelenlétét. Az első problémák akkor merültek fel, mikor nekivágtunk az előttünk tornyosuló hegyeknek. Voltak, akik már az első húsz percben leszálltak a testnevelés tanuszék által rendelkezésünkre bocsátott járműről, míg mások vigyorogva tovább tekertek, de később már nem tették. Mármost nem vigyorogtak és nem tekertek. Csak lihegték. No, meg a Borisnak begörcsölt a lába, fene azt a kényes mindenit.

A hegrye felvezető hat kilométeres utat 2,5 óra alatt tettük meg. A tetőn Boris még mindig görcsben álló lábát masszíroztuk hatan.

Utunk a szerpentin lejtőn egy álom volt. Mint az örültek zúgtunk lefelé, 40-50 km/h-ás sebességgel, s a völgybe vezető 11-12 km-es utat negyed óra alatt tettük meg. Nem semmi volt. Ezután lazításképpen fölkerekedtünk a visegrádi várhoz, hogy onnan újból leszáguljunk a Duna-partra. Boris természetesen

a faluban maradt, s még mindig görcsben álló lábára rákent vagy három tubus Nicoflexet. Utána természetesen piros pacsit játszott. Már mint a lába. Visegrádon elfogyasztottuk jól megérdemelt ebédünket, és újra nyeregbe szálltunk, azaz szálltunk volna. Ugyanis iskolapadhoz, s nem biciklilyereghez szokott hátsó fertályunkat alaposan megviselték a nap eseményei. Többen jajgattak. Az egyik túrávezető (Civi) esküdözött égre földre, hogy biciklitúrát többet nem szervez.

Visszafelé a Duna-parton sima utunk volt. A dolog akkor kezdett rázóssá válni, amikor Budakalászon makadámútra értünk. De túléltük. S visszatérve a Kinizsi utcába, ahol leadtuk a testnevezés bringáit, már új biciklitúrán törtük a fejünket. Kivéve Civist. Ő legszívesebben a mi fejünket fúrta volna, de meggondolta magát, azt mondta elég, ha a fenekünk van. Mármost feltörve. Másnapi utóregések:

Két tipikus jelenet az egyetemen:

1. Hajnali 8 óra, statek előadás; Petya belátorog az előadóba. Leül, majd felordít, Lassan feláll, s a megrökönyödött jelenlevők zavart pillantásaitól kísérve kivon-szolja magát a teremből. Csak ketten-hárman kuncognak a sarokban. Az egyik piszkosul hasonlít a Civisre, bár más-kor nem ilyen furcsán szokott ülni.

2. Ismét Petya, most fél 12 van. Egyetem, a büfé előtt egy lányt szólít meg, állítólag a csoporttársa, bár a lány tagadja. Azt mondja, ezt a fazont még nem látta órán. Szöveg:

— Te! Milyen székek vannak a „verespálnéban”?!?!
— Hát!... Faszékek!

— Ja! Akkor mond meg a Stálnak, hogy nem tudok órára menni...!
Hát ennyi.

DRUSZA

B. Kiss Tamás:

Olvasónapló

(Baka István: Döbling)

Vesztett országát siratja —
— hogy Európából kiverten
vonítja a fogyó holdat, —
istenes fohásza-átka.

Világ súlyát vállra kapja —,
csillaga a hűtlen isten,
bilincsként növekvő holdat
tejtúton sárba', vérbe' vonva.

(Kovács István

siralmas magyar krónikájának soraira)

szemüveged arcodba tapossák
szemünkbe céltábla

szavak tagjaikra bontva

beszórva kivert fogakkal az ösvény aranylő
gyöngykvaccsal tömve a száj

bezúzóható koponya

pernyév lett szellem:

a huszadik század megégetett kitépelt fogú piéta-arca
szögesdróttal fésült hajkoszorúban

végvárromokon

senkiföldjén:

életnek életével éljél

FIGYELEM!

Külföldi közgazdasági szakirodalom- rendelés

Az igényeknek megfelelő állománygyarapítás érdekében a Központi Könyvtár várja az oktatók és kutatók szakmai közreműködését. A szocialista és tőkés könyvkiadói katalógusok megtekinthetők 1986. május 23-ig hétfő, kedd, csütörtöki napokon du. 14—16 óra között a Zsil utcai épület 227-es szobájában (II. em.). Felvilágosítás: Alföldiné Dán Gabriella 170-233/180 mellék.

PÁLYÁZATI EREDMÉNY

A KISZ KB EFT diákajtó-pályázatán a következő eredmények születtek:
Tanulmánykötet kategória:
1. 405-ös kör (BME) 3000 Ft, 2. Rajk Szakkollégium (MKKE) 2500 Ft, 3. Társadalomelméleti Kollégium (MKKE) 1500 Ft.
Tudományos-kulturális diáklapok:
1. Kilátó (BDTKF) 5000 Ft, 2. Rajk Szakkollégium Szaklap (MKKE) és TEK-Mirror (MKKE) 4-4 ezer Ft, 3. Tiszavirág (ELTE) és Glosszátör (JPTE) 2,5-2,5 ezer Ft.

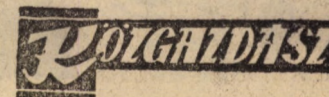
Hivatalos intézményi lapok:
1. Közgazdaság (MKKE) 2,5 ezer Ft, 2. Universitas (Pécs) és Egyetemi Élet (Debrecen) 1,5-1,5 ezer Ft.

Diáklapok:
1. Esztüske (EFE szfvári kar) 2,5 ezer Ft, 2. Kogéta (Dunaujv.) és Húszvevesek (Kecsk. Övönökép-ző) 2-2 ezer Ft.

Alkalmi kiadványok:
1. Kézfogás (BME) 4 ezer Ft, 2. Neoprimitív (MKKE) 2 ezer Ft.

Diákújságírók egyéni pályázata:
1. Molnár József (GATE) 2,5 ezer Ft, 2. Müller Zsuzsa (MKKE), Ar-

más János (Pécs), Csirpák Lili (ELTE) 1-1 ezer Ft, 3. Kreutzer Andrea (ELTE), Poresin Zsolt (Debrecen), Meleg József (MKKE) 500-500 Ft.

A Marx Károly

Közgazdaságtudományi Egyetem

lapja

Felölős szerkesztő:

FARKASINSZKYNE HALAY EDIT

Szerkesztőség:

1093 Budapest IX. Dimitrov tér 8.

Telefon: 174-548.

Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat

Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Felölős kiadó:

TILL IMRE

vezérlőgárgató

86-1686, Szikra Lapnyomda,

Budapest

Felölős vezető:

CSÜNDÉS ZOLTÁN

vezérlőgárgató